

Karkerên hemû
welatan
û gelên bîndest,
yekbîn!

riya azadi

Nisan - Gulan
1985, Sal 4
Hejmar 34-35
Nisan - Mayıs
1985, Yıl 4
Sayı 34-35

Organa Komita Merkezi ya Partiya Sosyalist a Kurdistanê Tirkîyê

ÖZGÜR 1 MAYISLARARA ULAŞMAK İÇİN...

1985 1 Mayıs'ını yaşadığımız şu günlerde ülkede işçi sınıfının durumu, yalnız 4-5 yıl öncesine göre değil, geçen yıla göre de daha ağırdır. Zam ve pahalılık zinciri durmaksızın ilerliyor. Sıkıyönetimin işçi çıkarma yasağını kaldırmasıyla onbinlerce işçi sokağa atıldı, işsizler ordusuna katıldı. Evren alçağı bir gecekonduya geziyor ve evin işten atılmış erkeğine iş bulunması için talimat veriyor. Gazeteler bunu reklam ediyorlar. Büyük bir hayırseverlik ve babalık örneği! Para babalarının bu bekçi köpeği, sanki böylece, halkı iliklerine kadar sömürten, açlığa ve işsizliğe mahkum eden faşist rejimin baş sorumlusu olduğunu unutturacak, milyonlarca işsizın gönlüne girecek..

İşçiler kımıl kımıl, kaynaşıyorlar. Ama bu öfke henüz kanalını bulup güçlü eylemlere dönüşmedi. Onlar bir çıkış yolu arıyorlar. TÜRK-İŞ ise hala efendilerin eşiklerine yüz sürerek sözde çareler arıyor; işçileri yine yatıştırma-ya, uyutmaya çalışıyor.

Özal hükümeti bir avuç vurguncuya, holdinge meydanı açmış. Çalan çalana. Halk açlıktan kıvrılırken bunlar bir çırpıda milyarları cebe indiriyorlar. Haramzade takımı çılgınca yaşıyor, ülkenin üstünde tepiniyor. Generallerin korumasındaki Özal, yerinden emin biçimde, pervasız, halkla dalga geçiyor: "işler yolunda" diyor. Acaba ülkeyi Fil Hamdi ve Sülin Osman gibileri idare etselerdi daha mı kötü olurdu?

Yine de herşey bu bayların gönüllerince yürümüyor. Haramzade takımı ganimet üstünde çekişiyor. Hükümet rüşvet skandallarıyla sarsılıyor. ANAP'ta Hareketçilerle Selametçiler birbirine girdi. Generallerin kukla partilerinden ikisi, HP ile MDP dağıldı, tükenme içindeler. Cunta'nın ülkeye uygun bulduğu çatı sallanıyor. Hayat generallerin fermanlarına, "hazırol!", "rahât!" komutlarına göre yürümüyor.

SOĐEP, DYP ve yeni kuruluşa hazırlanan DSP ise çapulcu hükümetin yıpranışını keyifle seyrediyor, iştahla iktidar yarışına hazırlanıyorlar. Cuntanın açtığı "demokrasi" meydanında onlara da yer var. Fazla ter dökmeden, öfkeleri çekmeden, halka yeni umut, yeni kurtarıcı olmaya adaylar.

Bu durumda işçi sınıfı ne yapmalı, halk ne yapmalı?

İşçi sınıfı, Kürt ve Türk emekçileri, gerçek aydın ve demokratlar bu oyunun dışında. Onlara demokrasi yok,

hak yok, özgürlük yok. Ne faşist Cunta'dan, ne de ondan izinli burjuva partilerinden halka bir yarar, bir umut yok. Bu Cunta, bu faşist anayasa ve öteki gerici yasalar varoldukça; işçi sınıfına ve Kürt halkının yurtsever güçlerine politik yasaklar, emperyalizme bağımlılık ilişkileri, Kürt halkına karşı baskı, zulüm ve eşitsizlik sürdükçe; bir toprak devrimi yapılmadıkça ANAP gidip ötekiler gelse ne çıkar?

Bizle onlar yol ayırımındayız. Bizim kurtuluşumuz mücadeleden, kavgadan geçer. Faşist çarkı yerle bir etmedikçe, ülkeye gerçek bir demokrasi getir-medikçe, Kürt ve Türk emekçileri ülkenin yönetiminde söz sahibi olmadıkça

bizler için bu kötü durum değişmeyecek.

Birleşmek ve mücadeleyi yükseltmek: Bizim yolumuz budur. Bu kavga-da en büyük görev işçi sınıfına düşüyor. Faşist Cunta'nın, kukla hükümetin, sarı ve uşak TÜRK-İŞ yönetiminin ve tüm öteki yalancuların vaatlerini bir yana itip mücadele alanına girmek, önündeki çitleri, çeperleri aşmak. 15-16 Haziran'daki gibi. 1 Mayıs 1886'daki gibi..

O zaman 1 mayıslar gerçekten 1 Mayıs olacak. Marşlarımız, türkülerimiz, ayak seslerimiz faşizmin ve tüm burjuva soytarlarının komutlarını, kakkahalarını bastıracağız.

ZİNDANLAR KİTLELERİN MÜCADELESİYLE BOŞALACAK

İç ve dış kamuoyu faşist rejimi ve onun kukla hükümetini politik af konusunda zorluyor. Sıkıyönetim, daha bir yıl öncesi, kitleler arasında yükselen af istemlerinin basına yansımaması için sansür koydu. Ama bu yöndeki mücadele durmadı. Sözde muhalefet partileri bu konuda tabandan zorlanıyorlar ve birşeyler demek gereğini duyuyorlar.

Ama faşist rejim kitlelerin sesine aldurmuyor. O, derin bir kin duyduğu, fizik ve moral olarak yok etmek için büyük çaba harcadığı devrimci, demokrat ve yurtsever insanlarımızı serbest bırakmak niyetinde değil. İçerde onbinlerce politik tutuklu var. Operasyonlar ise durmadı. Sık sık yeni kitlesel tutuklamalar yapılıyor, işkence çarkı çalışıyor.

Faşist rejimi politik bir af konusunda sıkıştıran önemli bir güç de uluslararası demokratik kamuoyu. Faşist rejim, özellikle Avrupa Konseyi'nden gelen baskıları hiçe sayamaz. Onun Avrupa ile, politik ve ekonomik nite-likte önemli bağları var. Gerçi Konsey içindeki tutucu ve liberal denem-ler, pekçok konuda Cunta'dan farklı düşünmüyorlar. Bunlar faşist rejimi koruyor ve politik tutuklulara da onun gözlükleriyle bakıyorlar. Ancak Konsey bunlardan ibaret değil. Komünist ve sosyalist gruplar faşist rejimi ve onu destekleyen tutucuların oyunlarını sergiliyor, onları sıkıştırıyor. Sendikalar ve öteki demokratik kurumlar da önemli bir baskı unsuru.

Kukla hükümetin başkanı Özal, ABD ve F. Almanya'ya yaptığı gezileri sırasında hiç sıkılmadan yalan söyledi, "Türkiye'de siyasi tutuklu yoktur" dedi. Bir keresinde ise, "bir tek tutuklu var, o da Türkeş," dedi. Diğerlerinin tümünü terörist diye niteledi. Bu sözler elbet kimseyi kandırmadı. Dünya kamuoyu Türkiye'de onbinlerce siyasi tutuklu bulunduğunu biliyor ve Türk devlet adamlarının ne denli utanmaz yalancılar olduğunu bir kez daha öğrenmiş oldu.

İçerde şiddet olaylarına karışmamış binlerce tutuklu var. Ama bay Özal'ın terörist dediği insanlar da politik tutukludur. Binlerce kişinin katili MHP ve bağlı kuruluşların şefi Türkeş'i politik tutuklu sayan Özal, çoğu,

(Devamı Sayfa 15'te)

Zaferin Onuncu Yılı

Vietnam halkı önce Fransız sömürgeci yönetimine, daha sonra Japon işgalcilerine, son olarak da Amerikan emperyalistlerine karşı sürdürdüğü uzun, zorlu ve kahramanca savaşı on yıl önce zaferle sonuçlandırdı. Şimdi, 30 Nisan'da o, zaferin onuncu yılını kutluyor. Onunla birlikte dünyanın her yanındaki devrimciler, emekçiler, ilerici insanlar bu zaferi kutluyor, Vietnam halkının sevincini paylaşıyorlar.

Çünkü Vietnam halkı yalnız kendisi için savaşmadı; Uzakdoğu'nun bu yiğit, fedakar, çalışkan halkı kendi anayurdunu savunurken aynı zamanda tüm ilerici insanlık, dünyanın barış, demokrasi ve sosyalizm güçleri için de savaştı. O, dünyanın görüp göreceği en güçlü emperyalist devletin ordusuna, tekniğine, acımasız saldırısına karşı koydu, onu yendi, ABD emperyalizminin burnunu kırdı. Eğer öyle olmasaydı, ABD emperyalistleri, dünyanın şurasında burasında, halkların özgür-

lük mücadelesini bastırmak, kaba kuvvet kullanmak için, kuşku yok, çok daha cüretkar olacaktı. Ama onlar yenilgiyi tattılar ve şimdi, ne kadar da kaba güç kullanmaya yeltenseler, Vietnam'da içine düştükleri batağı kolay kolay unutamazlar. Lübnan'da, iki yıl öncesi savaşı tırmandırmayıp gemilerine apar topar kaçarken hatırlarında bu vardı. Nikaragua'ya, Küba'ya yönelik saldırıların frenlenmesinde de yine Vietnam anısı önemli yer tutuyor. Evet, Vietnamlılar hepimiz için savaştılar.

Savaşın bitiminden on yıl sonra şimdi tüm dünya Vietnam halkının zaferini konuşuyor. Nazilerin feci yenilgisinin üzerinden çok geçmeden ABD emperyalistleri dünya hegemonyasına soyundular. Ülkelerinden binlerce kilometre uzakta olan Avrupa'ya, Ortadoğu'yu, Güneydoğu Asya'ya hayati çıkar bölgeleri ilan ettiler, ordu ve donanmalarını dünyanın dörtbir yanına yaydılar. Bütün bunlar görünüşte,

"dünyayı komünizm belasından kurtarmak, "özgür dünya", "demokrasi ve insan hakları için" yapıyordu. ABD emperyalistleri, Vietnam savaşını yorgun Fransız emperyalistlerinden devr alırken de aynı nakaratı söylediler. Ve ABD, bütün bu "yüce idealler"(!) için Vietnam'ı kana ateşe boğdu, oraya 2. Dünya Savaşı'nda kullanılanlardan fazla bomba, kimyasal silah, zehir yağdırdı. Vietnam halkının direnişini kırmak için NAZİ'lerin yaptıklarını gölgede bırakan suçlar işledi. Ne var ki sonuçta yenilgiden, askerlerini ve uşaklarının bir bölümünü apar topar gemi ve uçaklara taşıyıp Vietnam'dan kaçmaktan kurtulamadı.

Böylesine en ileri çağdaş tekniklerle, modern silahlarla donanmış bir orduyu yenen güç, en başta Vietnam halkının yıkılmayan direniş ruhu, örgütlü mücadelesi, fedakarlığı idi. Vietnam halkı, güçlü düşmana karşı ülkenin doğa ve insan kaynaklarını ustaca değerlendirdi, örgüt-

ledi, destanlar yarattı. Vietnam halkı haklı bir savaş veriyordu. O, köleliği kabul etmedi. Bu haklı savaş dünyanın dört bir yanında güçlü bir destek buldu. Saldırganlar ise haksız bir savaşı sürdürmenin yüz karasını taşıyorlardı. Bu, dünyanın dörtbir yanında ABD emperyalizmine karşı sert protesto dalgaları yükseltti. bizzat ABD'nde de etkilerini derin biçimde gösterdi.

Zaferden bu yana Vietnam halkı, savaşın acı yaralarını sarıyor. Ülkenin ekonomisi uzun savaş yılları boyunca ağır biçimde tahrip edilmişti. Savaşın yıkıcı izleri, insanlar ve bitkiler üzerinde bugün de hala görülüyor. Ama Vietnam halkı, nasıl emperyalist düşmana karşı çetin bir halk savaşı yürüttüyse, zaferden bu yana da ülkesini onarmak, ekonomiyi ve sosyal yaşamı düzenleyip geliştirmek, ülkede sosyalizmi inşa etmek için öylesine zorlu bir savaş veriyor. Yeni bir Vietnam doğuyor.

(Devamı Sayfa 6'da)

Cinayet çetesinin şefi Türkeş de serbest bırakıldı..

Faşist Cuntanın yönetime el koymasından iki gün sonra "teslim ol" çağrısıyla Sıkıyönetim makamlarına teslim olan Alparslan Türkeş, dört buçuk yıllık bir tutukluluk süresinden sonra 4. Kolordu ve Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesince tahliye edildi.

Normal bir mahkeme karşısına çıkarsa idi, belli başlı eylemleri nedeniyle onlarca kez idama mahkum edilmesi gereken Türkeş, şu iddialarla suçlanıyordu:

- 1- Anayasal düzenin Cumhuriyetçilik ve demokrasi prensiplerine aykırı olarak devletin tek bir kişi tarafından yönetilmesi amacına yönelik değiştirilmesine zor yoluyla kalkışmak,
- 2- Türkiye ahalisini birbiri aleyhine silahlandırarak toplu kıyıma yönlendirip, neden olmak, bu cürümlere katılmak,
- 3- Türk Ceza Yasasının 149 ve 146. maddelerinde yazılı cürümleri işlemek için silahlı cemiyet oluşturmak,
- 4- Silah kaçakçılığı yapmak, ruhsatsız silah bulundurmak,
- 5- Silahlı gasp,
- 6- Hırsızlık,
- 7- Cürüm eşyasını saklamak.

Bütün bu iddialar Savcılığın eline geçen ve kamuoyundan saklanması

mümkün olmayan çeşitli kanıt ve binlerce sayfalık belgelere dayanıyordu.

Türkeş'in tutuklanması kadar salıverilmesi de, bilinen kapılar ardından yürütülen politik denge ve oyunların ürünüdür. Tutuklanırken, Cuntanın iktidar olmak konusunda Türkeşle aralarında baş gösterecek rekabetten çekinmesi kadar, ilk etapta böylesi açık bir caniyi serbest bırakmanın halkın tepkisine neden olacağı kuşkusuna da etken olmuştu. Türkeş'in yanı sıra MHP'nin diğer yöneticileri de tutuklanmıştı.

Bütün bunların taktik gereği olduğu süreç içerisinde daha net anlaşıldı. Başta, "Düşünceleri iktidarda, kendileri hapiste olan" ve bunu gariplik olarak niteleyen Ağâh Oktay Güner olmak üzere tüm diğer yöneticiler birer birer serbest bırakıldı. Diğer yandan İbrahim Çiftçi gibi hemen hemen suçüstü yakalanmış namli faşist katiller beraat ettirilirken, "Canımız sıkıldıkça, zevk için adam öldürmeye çıkıyorduk," diyen, biçim dışında insanlıkla hiçbir alakası olmayan kişiler kamuoyuna "melik" olarak tanıtıldı.

Uzun zamandan beri Ankara'daki askeri mevki hastahanesinde "kalp rahatsızlığı" nedeniyle istirahat etmekte olan Türkeş'in serbest bırakılması için sistemli bir propagandanın yürütül-

mekte olduğu dikkatlerden kaçmıyordu. Önce ülkenin başbakanı bütün dünyanın yakından tanıdığı bu katili "Türkiye'de tutuklu tek siyasi" olarak dünya kamuoyuna yutturmaya çalışıyor, peşi sıra, "kalp rahatsızlığı" çeken Türkeş'in "stres" içinde olduğu, yani psikolojik gerilim taşıdığı gerekçesiyle serbest bırakılması gerektiği askeri doktorlar heyetince mahkemeye gönderilen bir raporda belirtiliyordu.

Hiç kuşkusuz bütün bu gelişmeler artık yaşlanan Türkeş'e duyulan acıma duygularından kaynaklanmıyordu. Tam tersine tümü uzun zamandır devam eden pazarlıkların ürünüydü.

Üniversitelerde tüm ilerici öğretim üyeleri uzaklaştırılıp, köşe başlarına "milliyetçi, mukaddesatçı" öğretim üyelerinin getirildiği, ANAP 1. Kongresinde MHP yanlılarının kendilerini açık olarak lanse edip, "Hareketçi" ismiyle listeler oluşturdukları, devlet kadrolarının MHP yanlılarıyla donatıldığı bir ortamda Türkeş yanlıları pazarlıklarda etkin hale gelebildiler.

Türkeş ile ilgili mahkeme kararında "suç vasfının değiştiği" gerekçesine yer verildi. Buna göre, Türkiye'de cinayet işlemenin artık suç sayılmadığı so-

(Devamı Sayfa 14'te)

Avrupa Konseyi

Demokratik ilkeler mi NATO'nun çıkarları mı?

Avrupa Konseyi'nin Strasburg'da 22-26 Nisan tarihleri arasında yapılan son toplantısında Türkiye'nin Konsey üyeliği bir kez daha tartışıldı. Komünist ve sosyalist gruplar Türkiye'deki durumun Avrupa Konseyi ilkeleriyle bağdaşmadığını ve Türk delegasyonunun yetki belgelerinin red edilmesini istediler. Ne var ki Muhafazakar, Hristiyan demokrat ve liberaller, demokrasi yönünde önemli adımlar atıldığını ve bunun son yılda da devam ettiğini ileri sürerek yetki belgelerinin kabulünü savundular ve çoğunluk da onlarda olduğu için Türk delegasyonu Konsey'e kabul edildi.

Alman karar herşeyden önce Konsey'in prestijine ciddi bir darbedir. Türkiye'deki faşist rejimi Avrupa Konseyi'nin ilkeleriyle bağdaştırmak olanaksızdır. İçerde onbinlerce politik tutuklu varken, sol partiler, sendikalar yasakken, barış yanlıları ve aydınlar üzerindeki saldırılar göz önünde değilken, işkenceler sürerken, 12 milyonluk Kürt halkı üzerinde en barbarca bir şiddet politikası yürürlükteyken, bu ülkenin demokrasi yolunda olduğu nasıl iddia edilebilir. Konsey'deki tutucu gruplar, minareye kılıf biçmeye çalışırken kendi yüzlerindeki "özgürlük ve demokrasi" maskesini de kötü biçimde düşürmüşlerdir.

Aslında Konsey'deki muhafazakar, hristiyan demorat ve liberal gruplar emperyalizmin ve en başta NATO'nun çıkarlarını bizim ülkemizdeki halk yığınlarının hak ve özgürlüklerine tercih etmişlerdir. Bu kişiler açıkça şunu söylüyorlar: "Türkiye'yi Konsey'den atarsak o Avrupa'dan uzaklaşabilir. Oysa Türkiye NATO için önemlidir." Böylece onlar, kendi bencil çıkarları için en eli kanlı diktatörlerle, faşist rejimlerle en sıkı işbirliğinden kaçınmıyacaklarını bir kez daha ortaya koydular. Bu, bizim için elbet şaşırtıcı değildir. Biz emperyalistlerin yapısını iyi biliriz. Türkiye'deki faşist rejimi tezgahlayanlar da onlardı.

Bu vesileyle Avrupa Konseyi'ndeki tutucuların "özgürlük ve insan hakları" üzerine çektiği nutukların sahteliği bir kez daha anlaşılmış oldu. Bu herşeyden önce Batılı ülkelerde kamuoyunun gözlerinin açılmasına hizmet edecektir.

Bu toplantı sırasında Türkiye'nin durumu enine boyuna tartışıldı. Komünist ve sosyalist gruplar adına söz alan çeşitli delegeler, Türkiye'deki durumun demokrasi ile bağdaştırılamıyacağını açık biçimde ortaya koydular, sendikalar, politik partiler üzerindeki baskı ve yasakları, işkenceleri, Kürt halkına yapılanları ortaya koydular. Avusturyalı sosyalist H. Hesele

Norveç'li Liv Aasen, diktatörlük rejiminin Kürt halkına yaptığı baskıları sert biçimde eleştirdiler, "Türkiye 12 milyonluk Kürt halkının varlığını bile kabul etmiyor," dediler.

İngiliz İşçi Partisinden P. Hardy, Konsey'in Türk delegasyonunu kabul etmekle kendi ilkelerini çiğnediğini, çifte standart uyguladığını belirtti ve sert eleştiriler yöneltti.

Bu nedenle de tutucu grupların oyuyla alınan karar, ne bu tutucu gruplar, ne de Türkiye için bir başarı değildir. Türkiye'deki mevcut yönetimin "demokrasi yolunda adımlar attığına" ilişkin bu karar ne Avrupa demokratik kamuoyunu ne de ağır bir zulüm altında olan halklarımızı ikna etmeye yetmeyecektir.

* * * *

Avrupa Konseyi'nde Türkiye sorununun gündemde olması nedeniyle Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği adına bir heyet Strasburg'a giderek çeşitli görüşmeler yaptı. Ayrıca Türkiye'deki durumu yansıtan bir rapor İngilizce olarak delegelere iletildi.

Türkiye sorununun görüşüldüğü 23 Nisan günü faşist rejim, Konsey Binası önündeki eylemlerle de protesto edildi.

Temsili bir tabut ve darağacı önünde nöbet tutuldu.

Diğer yandan, Türkiye'nin, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi dönem başkanlığı talebi bir kez daha red edildi ve bu da faşist rejimin sevincini kursağında bıraktı. Bunun üzerine Türkiye Bakanlar Komitesi'nden çekildi.

* * * *

Bu toplantının ilginç yanlarından biri de Türk heyetinin sözcülüğünü, daha önceki toplantıda da olduğu gibi Kürt asıllı Şeyh Kamuran İnan'ın yapmasıydı. Avrupalı demokrat insanlar Kürt halkına yapılan baskıları dile getirir ve onun haklarını savunurken, sömürgeci-faşist rejimin bu has uşağı, Türkiye'yi aklamak için çırpındı durdu.

Kamuran İnan ve benzeri alçakların durumundan elbet halkımız da dersler çıkaracaktır. Demek ki Kürt asıllı olmak, Avrupalarda okumak ve bilmek yetmiyor. Önemli olan kişinin kimden yana tavır aldığıdır. Kamuran İnan bu tür alçakların ne ilk örneğidir, ne de sonuncusu olacaktır. Bu tür işbirlikçilere karşı savaşımız, faşizme, sömürgeciliğe karşı savaştan ayrılmaz.

AVRUPA PARLAMENTOSU Kürt halkına yapılan baskıları kınadı

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) üyesi ülkelerin oluşturduğu Avrupa Parlamentosu, 19 Nisan Günü, Strasburg'daki toplantısında Türkiye ile ilgili önemli bir kınama kararı aldı. Avrupa Parlamentosu, Türkiye'de insan haklarının ağır biçimde çiğnediğini, sendikalar, barış taraftarları, aydınlar üzerinde ağır baskılar olduğunu, işkencelerin devam ettiğini belirtti. Kararın en önemli yanını ise, ilk kez Kürt halkı üzerindeki baskıların açık bir dille belirtilmiş ve kınanmış olmasıdır. Kararda AET üyesi ülkeler Bakanlar Konseyi'nin, bu anti-demokratik uygulamalara son verilmesi için Türkiye'ye baskı yapması da isteniyor.

AET'teki Türk delegasyonu

kararın çıkmasını önlemek için birhayli çırpındı ise de başaramadı. Şimdi Türk hükümeti ve gerici basını bu karara ateş püskürüyor, "Avrupa Parlamentosu komünistlerin oyununa geldi," diyor.

Sömürgeci rejim, yıllardır ki Kürt sorununun uluslararası forumlara yansımaması için büyük çaba gösteriyor. Ancak halkımıza yapılan zulüm ve zorbalık şimdi her yerde onun karşısına çıkmakta. Bu karar Türk sömürgecilerinin ve onun batıdaki gerici dostlarının oluşturduğu çemberde açılmış bir gediktir. Kuşku yok, bu sorun, ilerde şu veya bu uluslararası forumda yeniden ve daha boyutlu biçimde gündeme gelecektir.

Dünya 8 Mayıs'ı Anıyor

HİTLER FAŞİZMİNİN ÇÖKÜŞÜ

Nazi Almanyası'nın, Mussolini İtalyasının ve Japon militaristlerinin başlattığı İkinci Dünya Savaşı, beş yıla yakın süre tüm dünyayı kana ateşe boğduktan, onmilyonlarca insanın ölümüne, bir okadarının sakatlanmasına, yıkıma yolaçtıktan sonra, saldırıların yenilmesiyle sonuçlandı. 8 Mayıs günü Nazi Almanyası teslim oldu. Şimdi tüm ilerici insanlık, dünya demokrasi, barış ve sosyalizm güçleri, bu önemli günün 40. yıldönümünü kutluyor.

Savaşa Yol Açan Nedenler

Birinci Dünya Savaşı gibi İkinci Dünya Savaşı'nı da emperyalistler çıkardılar. Emperyalizm, kapitalist ülkeler arasındaki çelişkileri derinleştirdi. Sömürgeleri ve pazarları ele geçirme mücadelesi, onlar arasında amansız silahlı savaflara vardı.

Faşist Almanya ve İtalya, militarist Japonya, hızla gelişen sanayilerine karşılık sömürge bölüşümünde geç kalmışlardı. Pazar sorununda ciddi sıkıntılarla karşı karşıya idiler. Faşizm, açıkça yayılmı, revanşist (öç almacı) emellerle iktidara geldi, en gerici, en saldırgan teklici kesimlerin istemlerini gerçekleştirmek için çalıştı.

Diğer yandan, İkinci Dünya Savaşı, yalnızca pazarları ve sömürgeleri ele geçirmek isteyenlerle onları korumaya çalışan emperyalist ülkeler arasında bir savaş değildi; o, aynı zamanda en gerici emperyalist çevrelerle dünyanın ilk sosyalist ülkesi Sovyetler Birliği, emperyalist gericilikle dünya sosyalizm, demokrasi ve ulusal kurtuluş güçleri arasında bir savaştı. Nitekim, savaş başladıktan bir süre sonra saldırı Sovyetler Birliği'ne yöneldi ve savaşın büyük yükünü de bu ülke çekti.

Georgi Dimitrov, 2 Ağustos 1935'te Komünist Enternasyonal'in 7. Kongresi'ne sunduğu raporda, kimi kapitalist ülkelerde faşizmin iktidar oluşunu ve yaklaşan savaş tehlikesini şöyle açıklıyordu:

"Büyük ekonomik buhranın geliştiği sıralarda kapitalizmin genel bunalımı açıkça belirince, emekçi kitleler giderek devrimciliğe yöneldi. Bu devrimci yönelişe karşı faşizm de geniş bir saldırıya geçti. Yönetici burjuvazi daha sonra kurtuluş yolunu faşizmde aradı. Bunların amaçları, emekçilere karşı yok edici tedbirlere başvurmak, emperyalist bir talan savaşı hazırlamak, Sovyetler Birliği'ne hücum etmek, Çin'i köleleştirmek ve bölüşmek, böylelikle de devrimi engellemektir.

"Emperyalist çevreler buhranın bütün yükünü emekçilerin omuzlarına yüklemeye çalışıyorlar. Faşizmin gereğini duymalarının nedeni budur.

"Pazarlar sorununu, güçsüz ulusları köleleştirerek, sömürgeci baskıyı arttırarak ve savaş yoluyla dünyayı yeniden bölüşerek çözmeye çalışıyorlar. Faşizmin gereğini bu yüzden duyuyorlar.

"Devrim güçlerinin gelişmesini, işçilerin ve köylülerin devrimci hareketlerini ezerek ve dünya proletaryasının siperlerine karşı askeri saldırılar düzenliyerek engellemeye çalışıyorlar. İşte bu yüzden faşizmin gereğini duymaktadırlar."

Büyük Savaş Öncesinde Çeşitli Kesimlerin Tutumu

Sovyetler Birliği'nin başını çektiği dünya sosyalizm ve barış güçleri, daha yıllar öncesinden faşizme ve yaklaşan savaş tehlikesine karşı işçi sınıfının, anti faşist güçlerin ve barış güçlerinin birliği için yoğun çabalar gösterdiler.

Üçüncü Enternasyonal, çeşitli ülkelerde faşizmin iktidar olmasını önlemek için büyük çabalar harcadı ve sosyal demokrat partileri, toplumun tüm anti faşist kesimlerini uyardı, onlarla faşizme karşı birlik oluşturmaya çalıştı.

Ne var ki sosyal demokrat partilerden oluşan İkinci Enternasyonal bu kez de savaşa karşı oportunist bir politika izledi ve bu uzlaşmacı politika kimi ülkelerde faşizmin iktidarı ele geçirmesini, yayılmı politikası yönünde adımlar atabilmesini kolaylaştırdı.

Stalin, 1935 Ağustos'unda, Komintern'in 7. Kongresinde yaptığı konuşmada, Alman emperyalizminin planlarını şöyle dile getirdi:

"Alman faşistlerinin pervasız planları gerçekten de ileri gitmekte, ve Fransa'ya karşı askeri bir revanş; çekoslovakya'yı bölmeyi; Avusturya'yı ilhak etmeyi; Sovyet Ukrayna'yı SSCB'den ayırmak üzere, Sovyetler Birliği'ne yapılacak bir saldırının sıçrama tahtası olarak kullanmaya çalıştıkları Baltık memleketlerini yok etmeyi amaçlamaktadır. Dünya savaşına sebep olacak bir atmosfer yaratmaya çalışarak koloniler üzerinde haklar ileri sürmektedirler."

Alman, İtalyan ve Japon emperyalistleri, 1935 yılından, dünya savaşının patlak verdiği Eylül 1939'a kadar bir dizi işgal ve saldırı eylemlerine giriştiler. İtalya 1935 yılında Habeşistan'a saldırdı ve kan dökerek bu ülkeyi işgal etti. Almanya Versay anlaşmasını çiğneyerek Ren bölgesini askerileştirdi. Daha sonra Çekoslovakya'nın Südetler bölgesini işgal etti ve Avusturya'ya girdi. Alman ve İtalyan faşistleri İspanya devrimine karşı harekete geçip Franco faşistlerle birlikte bu ülkedeki halk iktidarını boğdular. Japonya Mançurya'yı işgal etti ve Çin'i tüm ola-

rak ele geçirmek için harekete geçti.

İngiliz, Fransız, Amerikan emperyalistleri ise, ellerindeki sömürgeleri ötekilerine kaptırmama telaşıyla bu saldırılardan tedirgin oldular; ancak sözlü eleştiri ve yakınmaların ötesinde ciddi bir tedbir almaya yanaşmadılar.

Sovyetler Birliği, Alman emperyalizminin saldırgan planlarına, işgal ve ilhak girişimlerine karşı İngiliz, Fransız ve öteki batılı ülkelerle dayanışma ve ittifak yolları aradı; ortak ve etkili bir tutum takınılması için yoğun çabalar gösterdi. Ancak, sözde Hitler'in saldırgan politikasına karşı olan bu ülkelerin hükümetleri, pratikte ciddi bir adım atmaktan kaçındılar. Sürekli olarak Hitler'i teskin etme, bazı tavizlerle oyalama politikası izlediler. Bu ise Faşistlere, planlarını adım adım hayata geçirmek için zaman ve cesaret kazandırdı.

İngiliz ve Fransız emperyalistleri, bundan da öte, Almanya ve İtalya ile 29 Eylül 1938'de bir saldırmazlık paktı imzaladılar. Bundan amaçları faşizmin saldırılarını Doğu'ya, Sovyetler Birliği'ne yöneltmekti. Alman faşizmi ile gizli yapılan pazarlıklarda, Sovyetler'e yönelik bir saldırıya yeşil ışık yaktilar. Dünyanın o zamanki tek sosyalist ülkesinin savaşa yok edilmesinin tüm emperyalistlerin işine geldiği açık birşeydir.

Sovyetler Birliği, buna karşılık, 5-10 yıl süreli bir karşılıklı yardım ve savaş halinde işbirliği anlaşması yapılması için İngiliz ve Fransız hükümetlerine ısrarlı öneriler yapmaya devam etti. Ancak bu hükümetler bundan kaçındılar ve görüşmelerden olumlu bir sonuç çıkmasını önlemek için ne lazımsa yaptılar.

Faşist Saldırganları Çökerten Temel Güç Sovyetler Birliği

Alman Faşizmi, İkinci Dünya Savaşı'nın ilk iki yılında, ciddi bir direnişle karşılaşmaksızın veya önüne çıkan engelleri kolayca aşarak Batı'da Manş Denizi'ne, Doğu'da Karadeniz'e ve Ege'ye kadar olan alanı işgal etti. Polonya, Çekoslovakya, Macaristan, Bulgaristan, Yugoslavya, Romanya, Yunanistan, Norveç, Danimarka, Hollanda, Belçika ve Fransa nazi Almanyası'nın kontrolü altına girdi. Nazi Almanyası hava saldırılarıyla İngiltere'yi dövmeye başladı, Alman ve İtalyan birlikleri Kuzey Afrika'ya çıktılar ve İngiliz birlikleriyle savaşa tutuştular. Japonya ise Uzak Doğu'da eyleme geçti, Çin'deki işgal savaşını hızlandırmanın yanısıra Filipinler ve tüm Güneydoğu Asya'yı işgale girişti.

Fransa Nazi orduları karşısında ko-

layca teslim olurken İngiliz ve Amerikalılar Afrika ve Pasifik'teki sömürgelelerini korumak için savaştılar. Ancak bu ilk iki yılda Nazi Almanyası, Japonya ve diğer müttefikleri ciddi bir darbe yemeden ilerlediler. Savaşın karakterini ve yönünü değiştiren Nazi Almanyası ve müttefiklerinin Sovyetler Birliği'ne karşı başlattıkları saldırı oldu. Nazi orduları ilk ciddi ve büyük çapta yenilgileri Sovyetler Birliği'nde tattılar ve yıkıcı darbeler yediler.

Sosyalizmin azılı düşmanı olan faşizm dünya hegemonyası planlarının önünde en ciddi engel olarak hiç kuşkusuz Sovyetler Birliği'ni görüyordu ve saldırıyı oraya yönelteceği belli bir şeydi. Daha 1938 yılında Südetler bölgesinin işgali sırasında ele geçen bir haritada, Sovyetler Birliği'ne hücumun 1941 sonbaharında düşünüldüğü işaretlenmişti. Saldırı Haziran 1941'de başladı.

Nazi Almanyası ordusunun büyük bölümünü Sovyetler Birliği'ne yöneltti. Bunun yanı sıra, İtalya, Romanya gibi müttefik ve uydu ülkelerin ordularından da önemli bir güç bu saldırıda kullanıldı. Almanya, kendi güçlü savaş sanayiinin yanı sıra müttefiki ülkelerin ve işgal ettiği ülkelerin sanayi gücünü, tarımsal kaynaklarını ordusunu silah, malzeme ve yiyecek bakımından donatmak için bol bol kullandı. Ne var ki Sovyet halkı, daha ilk günden itibaren, önlerine çıkan herşeyi yakıp yıkan bu barbar saldırıya karşı kahramanca direndi, onu durdurdu ve saldırgan orduları kuşatıp yok etti.

Nazi ordusuna ilk büyük darbe Moskova önlerinde indirildi. Hitler'in amacı Moskova'yı ele geçirmek ve Sovyetlere askeri olduğu kadar moral bir darbe indirmektir. Savaş 2000 kilometreyi bulan bir cephe boyunca yer aldı. Her iki taraftan üç milyon asker bu muharebeye katıldı ve o, 30 Eylül 1941 den 20 Nisan 1942'ye kadar devam etti. Sonunda düşman 100-350 kilometre derinliğinde geri püskürtüldü. Düşman ordusu bu muharebelerde 500.000 ölü verdi, 1300 düşman tankı ve 2500 kadar top tahrip edildi.

Bu savaş Nazi ordusuna büyük darbe oldu, onun yenilmezliğine ilişkin propagandaları da bozguna uğrattı.

Moskova önlerindeki yenilgiden sonra, Nazi komutanlığı savaşı cephenin güney kesiminde yoğunlaştırdı. Amaçları Kafkaslara ve Baku'ya kadar uzanmak, Sovyetler'in petrol bölgesini ele geçirmektir. Ancak bu kez de Stalingrad'da çetin bir direnişle karşılaştılar ve acı bir yenilgiye uğradılar.

Tarihe Stalingrad Savaşı olarak geçen bu ünlü savaş 400-850 kilometre boyunda ve 100.000 kilometrekarelik bir alanda, Volga boylarında yer aldı. 17 Temmuz 1942'den 2 Şubat 1943'e kadar sürdü. Sonunda düşman 1,5 milyon asker, 3000 tank, 4.400 uçak ve 12.000 top ve araç kaybetti.

Stalingrad yenilgisi ile Nazi ordusu için bozgun dönemi başladı. Almanlar,

durumu tersine çevirmek ve savaşta inisiyatifi tekrar ele geçirmek için Kursk bölgesinde yeni ve büyük çapta bir saldırı düzenlediler. Savaşa her iki taraftan dört milyon kadar asker katıldı ve 50 gün devam etti. Sonunda düşman ağır kayıplar vererek bir kez daha bozguna uğradı ve geri çekildi. Bu savaşta Almanlar yarım milyondan fazla asker, 1500 tank ve 3500 uçak kaybettiler.

Kursk savaşından sonra Sovyet Ordusu sürekli hücum ve ileri yürüyüşe geçti, kendi ülkesini ve diğer birçok işgal edilmiş Doğu Avrupa ülkesini Nazi işgalinden ve işbirlikçi gerici hükümetlerden kurtararak Berlin'e ulaştı.

Batılı kapitalist ülkelerde Nazi ordusunu yenen temel gücünü Sovyetler Birliği olduğunu kamuoyundan gizli-yebilme için İngiliz ve Amerikan birliklerinin verdikleri bazı muharebeler (özellikle El Alamein ve Sicilya'daki muharebeler ile Normandiya çıkartması) son derece abartılır ve reklam edilir. Oysa bunlar Moskova, Stalingrad ve Kursk muharebeleri ile kıyaslandığında oldukça küçük çaplı muharebelerdir.

Ekim 1942'de El Alamein'de yer alan muharebede 230.000 kişilik İngiliz 8. ordusu, toplam 80 bin kişiyi bulan İtalyan-Alman birliklerine karşı savaştı. Oysa Stalingrad savaşında Sovyet birlikleri Nazilerin en seçkin 50 tümenine karşı savaştılar. Sicilya'da (Temmuz-Ağustos 1943'te) İngiliz ve Amerikan birliklerinin savaştığı güç 4 Alman ve 9 İtalyan tümeni idi. Oysa Kursk muharebesinde Sovyet Birlikleri 100 düşman tümenine karşı savaştılar.

Nazi Almanyası savaşta kaybettiği askerlerin yüzde 73'ünü, askeri araç ve malzemenin ise yüzde 75'ini Sovyet cephesinde kaybetti.

Müttefikler İkinci Cepheyi açmayı ise yıllarca geciktirdiler ve böylece Hitler'e Doğu cephesinde nefes aldurdular. Aslında Anti-Hitler koalisyonunda Sovyetler Birliği ile birlikte olmalarına rağmen, İngiliz ve Amerikan emperyalistleri, savaşın Doğu'ya, Sovyetler Birliği'ne kaymasından memnundular. Emperyalist ve gerici çevrelerin birçoğunda dünyanın o zamanki bu tek sosyalist ülkesinin ortadan kalkacağı umutları belirdi. Hitler'in düşmanları bile, onun Sovyetlerle giriştiği savaşta, bryandan kendisi yıpranırken, diğer yandan da Sovyetler Birliğini yıpratmasından yana idiler. Ne var ki Sovyetler Birliği bu tür hesapları da boşa çıkardı.

Bu savaşta 20 milyon Sovyet insanı yaşamını kaybetti, ülkenin önemli bir bölümü haraboldu, Sovyet halkı büyük acılar çekti; ama sonunda o, azılı düşmana üstün darbeler indirmeyi, onu bozguna uğratmayı başardı. Sovyet ordusunun ileri yürüyüşü sosyalizm, barış ve ulusal kurtuluş güçlerinin zafere dönüştü.

İşte İngiliz ve Amerikalılar ancak bu saatten sonra çıkartma için (Normandiya Çıkartması) harekete geçtiler. Almanların yenildiği ve Kızıl Ordu'nun

Berlin üzerine yürüdüğü bir aşamada geç kaldıklarını bile fark ettiler. Ve bu çıkartma, artık Almanları yenmekten çok, Kızıl Ordu'yu durdurmak, onunla daha batıda değil daha doğuda buluşmak içindi.

8 Mayıs'ta Hitler Almanyası teslim oldu. Kızıl Ordu bu kez Uzak Doğu'ya yöneldi. Japonların Mançurya ordusu kuşatıldı ve yok edildi, silah ve araçları ise Çin Kızıl Ordusu'na devredildi. Çok geçmeden Japonya da teslim oldu.

Böylece İkinci Dünya Savaşını hazırlayan ve başlatan en gerici ve saldırgan emperyalist güçler, dünyayı beş yıl kana ateşe boğduktan sonra hezime uğradılar.

Savaşın Sonuçları

Alman-İtalyan faşizminin, Japon militarizminin yenilgisi ve Sovyetler Birliği'nin zaferdeki belirleyici rolü dünya sosyalizm, barış ve ulusal kurtuluş güçlerinin maddi ve moral olarak güçlenmesine yol açtı. Sovyetler Birliği çok sürmeden yaralarını sardı, ekonomik ve kültürel alanda büyük gelişmeler gösterdi. Doğu Avrupa'da faşist işgalden, işbirlikçi, gerici burjuva diktatörlüklerinden kurtulan halklar devrimci hükümetler kurdular ve sosyalizmin inşasına giriştiler. Dünya sosyalist sistemi doğdu.

Japon emperyalistlerinin yenilgisi ile Çin halkı ortaya çıkan elverişli koşullarda devrimci savaşı sürdürdü ve Komintang gericilerini yenilgiye uğratarak halk iktidarını kurdu. Ulusal kurtuluş savaşı kıvılcımı Güneydoğu Asya'yı, Hindistanı, Afrika'yı sardı.

Batılı kapitalist ülkelerde işçi sınıfı, barış ve demokrasi hareketi açlandı.

Dünya güçler dengesi sosyalizm ve ulusal kurtuluş güçlerinden yana değişti. Emperyalizmin hayat alanı daha da daraldı.

Buna karşılık, Alman faşizminin ve Japon militarizminin yenilgisinin hemen ardından Anti-Hitler Koalisyonunda da çelişkiler ön plana çıktı. ABD, İngiliz ve Fransız emperyalistleri devrimin Avrupa'da ve dünyanın diğer yerlerinde önlenmesi için çabalarını yoğunlaştırdılar. Savaş sırasında, nazilere darbe indiren Sovyet ordusuna yapılan kimi övgülerin yerini, çok geçmeden anti-komünist propaganda aldı. Emperyalistler giderek bunu tam bir soğuk savaşa döndürdüler. Anti-komünizm, özellikle ABD'de çok ileri gitti, makartecilik gibi, toplumu geniş biçimde etkileyen gerici, şoven, akımlar doğdu.

Diğer yandan, kendi toprakında yıkıcı savaşı yaşamayan ABD, savaşın oldukça güçlü çıktı, Avrupalı emperyalistlerin yitirdikleri sömürgelerde kendi hegemonyasını kurmak için harekete geçti ve çok sürmeden "dünya jandarmasına" dönüştü; sosyalizm ve ulusal kurtuluş hareketlerinin bir nolu düşmanı haline geldi.

(Devamı Sayfa 15'te)

Bıçak kemiğe dayandı ama TÜRK-İŞ yönetimi işçileri oyalıyor

Türkiye'de burjuva partileri, zaman zaman, işçilere sendikal hakları kendiliğinden tanımış olmakla övünürler. Bu doğru değil. İşçi sınıfı elde edebildiği hakları ancak uzun, kahurlu mücadeleler sonucu kazandı ve bu haklar son olarak da faşist Cunta tarafından ortadan kaldırıldı veya işlemez hale getirildi.

Ancak burjuvazinin, günü gelince kimi tavizleri verirken, sendikal hareketi kendi güdümüne almak için oldukça ustaca davrandığını kabul etmek gerek. Türk burjuvazisi, görece olarak geri da kalmış olsa, Avrupalı ve özellikle Amerikalı efendilerinden iyi dersler almıştır. O, daha baştan sendikal hareketi kendi eliyle düzenledi, oraya kendi ajanlarını soktu ve yön verdi. Sınıf sendikacılığına ise aman vermedi.

TÜRK-İŞ, işte böylesine, işverenleri ve onların hükümetinin gönlüne göre sendikacılık yapan bir örgüttür. Bu, Amerikan tipi sendikacılıktır. TÜRK-İŞ yönetimi, başından beri "sınıf" sözcüğünü ağzına almıyor. Çok çok, "Türkiye işçi hareketi" diyor. O da, aynen patronları gibi, sınıf barışından yanadır, "partiler üstü sendikacılık" yapıyor. Ancak bu "partiler üstü"lük veya partilere karşı tarafsızlık yalnızca burjuva partileri bakımından geçerlidir. TÜRK-İŞ yönetimi onların tümüyle de alıp verir, dostça, al gülüm-ver gülüm, geçinip gider. Ama sol partilere, işçi sınıfının çıkarlarını savunanlara düşmandır. O, en azılı anti-komünisttir. Bu konuda, TÜRK-İŞ'in başını tutan sendikacılarla Amerikan devlet adamlarının, Türk işverenlerinin, MIT'çilerin hiçbir farkı yoktur. Bu yüzden işverenler ve onların hükümeti her zaman bu sendikacıları koruyup gözetmişler, onların işçilerin başından eksik olmaması için her türlü desteği sağlamışlardır. Amerika'dan, CIA kaynaklarından TÜRK-İŞ yönetimine daima yüklü para yardımı yapılmış, bu sendikacılar Amerika'ya sık sık

çağrılıp eğitilmiş, beyinleri yıkanmıştır.

TÜRK-İŞ yöneticileri böylesine "uslu", "terbiyeli" ve "büyüklerine saygılı" olmanın mükafatını elbet bolca görmüşlerdir. Onlar, toplu pazarlık masalarında işçileri satmışlar, ama kendileri iyi dünyalık edinmişlerdir. Bu bayların yaşamlarının işverenlerimizinkinden hiç de farkı yoktur. Enseleri kalın göbekleri semizdir. Onlar, anlı şanlı sendika ağalarıdır ve öylesine enflasyondan, deflasyondan filan etkilenmezler.

TÜRK-İŞ yönetimi 12 Eylül öncesinde Demirel hükümeti ile son derece iyi geçiniyordu. O, faşist rejimle de ilişkilerini bozmadı, hatta genel sekreterini oraya bakan olarak verdi, faşizmle kaynaştı. Özal, işçi sınıfını açlığa iten ekonomi politikasını adım adım uygularken TÜRK-İŞ yine sorun çıkarmadı; tabandan gelen şikayetleri, tepkileri yatıştırmak için zaman zaman sesini yükseltiyor göründüyse de bu yalancıkandı. Onun ele güne karşı işçi haklarını savunuyor görünmesi gerekti.

Bu sendika ağaları işçi sınıfının temsilcileri değil, patronların işçi sınıfı saflarındaki ajanları, uşaklarıdır. Ancak işçi sınıfının öfkesi, tepkileri varıp bir noktaya dayanmıştır. Onları bu türden oyalamak, susturmak güçleşmektedir. Bugün Cuntanın süngüleri, işçi sınıfının patronlara ve onların bu alçak uşaklarına karşı harekete geçmesini engelliyor olsa bile, bu öfke yarın için tehlikelidir. Sendika ağaları aynı zamanda kendi yerlerini korumak zorundadırlar. Kaldıkları sömürü ve baskı cenderesi günden güne öyle ağırlaşıyor ki, işçi sınıfı için bıçağın kemiğe dayandığı ve artık süngü gücünün de para etmeyeceği anlar gelip çatismaktadır.

Hükümet geçtiğimiz yıl, kamu işyerlerinde yapılan toplu pazarlıklarda yüzde 25'in üstünde bir ücret zammına yanaşmadı. Oysa enflasyon yüzde 50'nin üstüne çıktı. Bu yıl durum daha da kötü. TÜRK-İŞ baş-

kanı Şevket Yılmaz, Özal'ın, Evren'in kapısını aşındırıyor. Ama onu ciddiye alan yok. O, hükümetin "hakem" olmaktan çıkıp, "taraf" haline geldiğini söylüyor ve kendilerini kimsenin dinlemediğinden acı acı dert yapıyor.

Oysa hükümet hiç bir dönemde işçilerle işverenler arasında hakem olmadı. Şevket Yılmaz yine işçileri aldatıyor. Hükümet işverenlerin hükümetidir ve kendisi de işverendir. Özal hükümeti işçi sınıfının ve tüm halkın düşmanıdır.

Tabanın artan tepkileri karşısında TÜRK-İŞ yönetimi iki işçi temsilcisini Yüksek Hakem Kurulu'ndan çekti. Bir de "Genişletilmiş kapalı salon toplantıları" yapma kararı aldı. TÜRK-İŞ, bu ürkek adımlarla, sözde işverenleri ve hükümeti tehdit ediyor. Ne var ki, yıllardır işçi sınıfının pasifleştirmek için elden geleni yapan ve sendikal mücadelede

kendi kendilerini iğdiş eden bu adamlar ne hükümeti ve işverenleri ürkütebilir, ne de işçi sınıfına güven verebilirler. Onlarda o yürek ve o inanç yoktur.

İşçi sınıfı bu alçaklardan birşey bekleyemez, beklememeli. Ama onun elinde, bugün başlıca sendikal örgüt olarak ancak TÜRK-İŞ vardır ve bu örgütü sınıf mücadelesinde kullanmak için her olanağı zorlamalıdır. Böylesine küçük çapta ve göstermelik de olsa, işçi sınıfı bu toplantılara sahip çıkmalı, onları bir mücadele aracına dönüştürmelidir. Açık hava mitingleri için yönetimi zorlamalı, grevlerle, korsan gösterilerle faşizmin ve sendika ağalarının koyduğu sınırları aşmaya çalışmalıdır.

Elbet bunların kolay olmadığını biliyoruz. Ama kitellerdeki patlayıcı madde birikiyor ve kimi kıvılcımların geniş çaplı patlamalara yol açması şaşırtıcı olmayacaktır.

VIETNAM HALKI ZAFERİN ...

(Baştarafı Sayfa 2'de)

On yıl sonra savaşın izleri ABD bakımından da henüz yok olmadı. Bu, kendisini yalnız, Vietnam'da ölen Amerikalı askerlerin anısına dikilmiş anıtlarla, o günden kalan takma kol ve bacaklı, tekerlekli insanlarla ve "Vietnam Savaşı Gazileri" örgütüyle değil, haksız bir savaş sürdürmüş bir toplumun psikolojisinde açığa vuran çeşitli davranışlarla da kendini gösteriyor. Savaş gazilerinin bir bölümü daha önce de, sahte özgürlük nutuklarıyla göğüslerine takılan madalyaları iade etmişlerdi. Savaşın sona erişinin onuncu yılında, şimdi, daha çok insan bu madalyaları ABD yöneticilerinin, bu savaş akbabalarının yüzüne fırlatıyor. Savaşta nice Vietnamlı kadın ve erkeğin, çocuğun kanına giren, arkadaşlarını yitiren ve belki kendileri de sakat kalan bu insanlar, şimdi özgürlük, demokrasi falan filan için değil de, emperyalizmin bencil çıkarları için öldürmeye ve ölmeye gön-

derildiklerini daha iyi anlıyorlar. Dev tekellerin propaganda çarkı, Reagan ve takımı, Pentagon akbabaları, ne denli çaba gösterse de bu gerçeği gizliyemiyorlar. Bu propaganda ile beyni ütülenen Amerikan halkı da birçok gerçeğin farkına varıyor, tepki gösteriyor.

Reagan ve öteki silah tükelleri sözcülerinin silahlanmayı çılgınca tirmandırdıkları, dünyamızda savaş tehlikesini, gerilimi arttırdıkları bir dönemde bu tepki önemlidir. İnsanlık geçmiş savaşlardan dersler çıkarmalıdır.

Tüm ilerici insanlık ve hala ulusal kurtuluşları için sömürgecilige, ırk ayırımına, faşizme, zulüm ve sömürünün öteki biçimlerine karşı mücadele eden halkların da Vietnam savaşından çıkarıldıkları önemli dersler vardır. Vietnam halkı gösterdi ki -düşman ne denli güçlü olursa olsun- birleşen, örgütlenen, savaşmayı göze alan bir halk yenilmez.

"BEŞLİ PLATFORM" Neden Başarısızlığa Uğradı?

12 Eylül sonrasında Türkiye Kürdistanı yurtsever güçleri arasında başlatılan ve kamuoyunda "Beşli Platform" olarak bilinen güçlü birliği çalışmaları, dört yıl gibi uzun süren çabalardan sonra ne yazık ki başarısızlıkla sonuçlandı ve platform kısa süre önce dağıldı. Biz bu platformdaki gelişmelerle ilgili olarak örgüt tabanımızı zaman zaman bilgilendirdik; ancak kamuoyu bu konuda yeterince aydınlanmış değil. Bu çalışmalarla ilgili olarak kamuoyuna bilgi verilmesi, ya da diğer örgütlerin bilgilendirilmesi, alınan bir prensip kararıyla ortaklaşa kararlara bağlı tutulmuştu.

Platformun dağılması üzerine KUK, Xebat'ın 7. sayısında yaptığı bir açıklamayla, platformun başarısızlığa uğramasının nedenlerini kendince gösteriyor. Bu elbet yararlı ve gerekli. Ancak bu açıklamadaki pek çok gerekçe ve neden gerçeklerle bağdaşmıyor. Biz de, hem platformun başarısızlığa uğramasına ilişkin olarak kamuoyunu bilgilendirmek, hem de KUK'un söz konusu açıklamasındaki yanlışları ve yanılgıları ortaya koymak için "Beşli Platform"a ilişkin açıklama yapmayı gerekli buluyoruz.

"Beşli Platform" Çalışmaları Neden Bu Kadar Uzun Sürdü Ve Neden Başarısızlıkla Sonuçlandı?

Kitleler, 12 Eylül'den önce de, sonra da bizden birlik istiyorlardı. Bu açık birşey. 12 Eylül öncesi UDG (Ulusal Demokratik Güçbirliği)'nin ortaya çıkışı kitleleri sevindirmişti. Ne yazık ki UDG uzun ömürlü olamadı. Bunun nedenlerini geçmişte tartıştık ve ona tekrar dönmeye gerek yok. 12 Eylül sonrasında başlatılan yeni güçlü birliği çalışmaları da aynı biçimde kitleleri ve dostlarımızı sevindirmişti. Ama neden çalışmalar bu kadar uzun sürdü ve neden olumlu bir sonuca ulaşamadık?

Bu konuda kamuoyunu doğru biçimde aydınlatmak bizim görevimizdir. Ancak, KUK'çu arkadaşların yazdıkları, açık söyleyelim, bizde hayret ve gülümsemeye yol açtı.

Bir kez, KUK'çu arkadaşlar, dört yıl kadar süren ve somut hiçbir sonuca varmayan bu çalışmayı "en uzun erimli ve kapsamlı çalışma", "en ciddi adımlardan biri" olarak niteliyorlar. "Uzun" olmasına uzun, ama onu "ciddi bir adım" olarak nitelemek mümkün mü? Bu çalışmaya başlamış olmak bile, elbet olumlu bir adımdı, ancak onun, bu kadar emek, çaba, ve zamandan sonra sonuçsuz kalması, sadece hiçbir "ciddi" adım atılmadığını gös-

terir. Ve ne gariptir ki çalışmaların bu denli uzamasında ve olumlu bir sonuca varılamamasında KUK'çu arkadaşların dayatmacı, sekte ve sorumsuz tutumlarının payı büyüktür. Varılan noktadan sonra bu çalışmalarla övünmeleri, "ciddi adım"lardan söz etmeleri ise gülünç düşüyor.

"Kürdistan Devrimci Hareketinin Çözumsuzlüğü mü?"

KU arkadaşlar şöyle diyorlar: "Bu platformun son bulması hareketler olarak sorumluları kim olursa olsun- genelde Kürdistan Ulusal Demokratik güçlerinin bir zaafıdır ve Kürdistan devrimci hareketinin çözumsuzlüğüdür." "Bu platformun son bulması hareketler olarak sorumluları kim olursa olsun- genelde Kürdistan Ulusal Demokratik güçlerinin bir zaafıdır ve Kürdistan devrimci hareketinin çözumsuzlüğüdür."

Kürdistanı kurtarmak adına ortaya çıkan, küçük işlerin bile hakkından glemeyip büyük sözlerle vakit tüketen kimi "ulusal demokratik güçlerin" bir zaaf içinde olduklarına kuşku yok ve yukardaki sözler de bunun çiplak bir örneğidir. Yoksa insan, hem Kürdistanı kurtarma adına ortaya çıkar, hem de Kürdistan devrimci hareketini bir çözumsuzlük içinde gösterir mi?

Bu karamsar, umutsuz bakış açısını biz kesinlikle kabul etmiyoruz. Kürdistan devrimci hareketi bir çözumsuzlük içinde değildir. Çözumsuzlük içinde olanlar, dünden bugüne ne yaptığını bilmeyenler, yarına ilişkin olarak da hiçbir açık-seçik görüşü, programı olmayanlar olabilir ve vardır; ama bunlar kendi durumlarını Kürdistan devrimci hareketine yakıştırmamalı.

Bu sözler KUK'çu arkadaşların içinde bulunduğu karamsar ruh halini gösteriyor. Onlar kendi durumlarını genelleştiriyorlar ve olgulara nesnel bir tarzda yaklaşmayı başaramıyorlar. Bizzat Xebat dergisinin başındaki "Bir Ön Açıklama"da bunu görmek mümkün.

Bu Xebat'ın 7. sayısı. Onun ilk sayısı çikali herhalde 8-10 yıl oldu. Ve KUK, çıkarabildiği her Xebat sayısının başına, gecikmenin gerekçelerini açıklayan böylesine bir "ön açıklama" koymak gereğini duydu. Ama bu kez şöyle deniyor: "Her zamanki alışlagelmiş yöntemlerle XEBAT'ın gecikmesine gerekçeler göstermek niyetinde değiliz." Okuyucunun artık bu işi kanık-sadığının farkındalar. Böyle dedikten sonra, yine de dayanamıyorlar ve şöyle bir gerekçe gösteriyorlar: "XEBAT'ın gecikmesini bir tek gerekçe ile açıklayabiliriz; o da, bir bütün halinde Kürdistan devrimci hareketinin henüz beceremediği kurumlaşma olgusunun hareketimiz tarafından da gerçekleştirilememiş olmasıdır. Dönemin zorlukları ise işin cabası..."

Gördünüz mü, yine suçu Kürdistan devrimci hareketine yüklemişler ve kursu genelleştirmişler: Eğer Xebat zamanında çıkarılamamışsa, bu, Kürdistan devrimci hareketi kurumlaşmayı beceremediği içindir. Acaba KUK'çu arkadaşlar okuyucuyu budala mı sanıyorlar? Kamuoyu Kürdistan devrimci hareketi içindeki başkalarının da yayın organları çıkardıklarını ve bu yayınların durumunu bilmez mi? Örneğin Riya Azadi, Özgürlük Yolu ile birlikte, on yıl içinde toplam olarak 80 sayıya yaklaştı. Dengé Komkar yedi yıl içinde 75. sayıya ulaştı. Roja Nu 50. sayıyı aştı. Bunlar da Kürdistan devrimci hareketinin kurumlaşmayı beceremediğini mi gösterir?

Ama KUK'çu arkadaşlar kendi suçlarına ortak aramayı, kendi kusurlarını başkalarına yüklemeyi bir yöntem haline getirmişler. Böylesine yapay mazeretlerle kendilerini taban karşısında haklı, mazur göstermeye çalışıyorlar.

Beşli Platform'la ilgili olarak yaptıkları açıklama da tümüyle bu türdendir. Platformun son bulması, önce Kürdistan devrimci hareketinin "çözumsuzlüğü"ne bağlanıyor ve bunun sorumluluğu genelleştiriliyor. Ama ardından şunlar ekleniyor: "Ancak bu şu anlama da gelmez: bu platformun dağılması-dağıtılmasında herkesin sorumluluğu aynıdır ve herkes aynı hataları sahibidir. Kürdistan devrimci hareketindeki genel çözumsuzlük içinde bir de siyasi yapıların kendi örgütsel çözumsuzlükleri vardır, derinleşen örgütsel bunalımları vardır. Örgütsel çözumsuzlükleri ortak platformlara taşıdığımızda o durumda ortak platformları geliştirici değil, dağıtıcı bir rol oynarız."

Bu sözler gerçekten iyi. Biz, olumsuzluklar karşısında, kimin ne yaptığını araştırmadan herkesi aynı kefeye koyup suçlayan, ya da sorumluluğu "eşitçe" paylaştıran anlayışlara karşıyız. Böylesi tutumlarla doğru ile yanlış, haklı ile haksız birbirinden ayrılmaz. Kim yurtsever güçlerin birliği için çaba göstermiş ve kim kayıtsız kalmış, ya da sabote etmiş? Dayatmacı, sekte, uzlaşmaz olan kim? Bütün bunlar açığa çıkmalı. Öyle ki kamuoyu ve kadrolar, güçlü birliği konusunda da doğru olan politika ile yanlışları birbirinden ayırabilsin, hatalardan ders çıkarılsın.

KUK'çu arkadaşlar, yazılarının hemen başlarında, Beşli Platform'un vardığı sonuca ilişkin nedenleri ortaya koyarken nesnel bir yaklaşımın gereği üzerinde duruyorlar. Ama ne yazık ki hem kendilerine, hem de başkalarına ilişkin olarak böylesine bir nesnel yaklaşım göstermekten çok uzaklar. Örne-

ğin onlar, "örgütsel çözümsüzlük", "derinleşen bunalım" ve benzeri sözcüklerle, bunları "ortak platformlara taşımak"la, bazı başka örgütlerin yanısıra, özünde kendi durumlarını dile getiriyor olsalar bile, bunu açıkça belirtmekten kaçınıyor ve başkalarını "grupçu" davranmakla, "ortak hedef ve amaçları" göz önüne almamakla suçluyorlar.

Kimi örgütlerin başlangıçta güçbirliği konusunda istekli olmayışı (örneğin Devrimci Demokratlar), kimilerinin geçirdiği iç sorunlar (örneğin Ala Rızgari) güçbirliği görüşmelerinin uzamasında rol oynadı. Diğer yandan KUK ve Tekoşin'in ortak program konusundaki dayatmacı tutumları uzamanın bir başka nedeni idi. Son 1,5 yıl içinde ise KUK, güçbirliği konusunda bir sonuca varılmaması, güçbirliğinin dağılması için ne lazımsa yaptı. Bu nedenle, şimdi KUK'çu arkadaşların, bu güçbirliği çalışmalarından övgüyle söz etmeleri, bu çalışmaların bir sonuca ulaşmamasına ilişkin olarak "üzüntülerini" belirtmeleri son derece şaşırtıcıdır. Bu sözler samimi olmaktan uzaktır ve salt kamuoyunu yanıltmak için söylenmektedir. KUK'çu arkadaşlar, güçbirliği çalışması içinde olan diğer örgütlere, tabanlarına, kamuoyuna ve bizzat kendilerine karşı dürüst davranmıyorlar.

Güçbirliği Çalışmalarının Başlangıcı, Apocular Konusu ve Devrimci Demokratların Tutumu

12 Eylül darbesiyle birlikte gelen ağır faşist saldırı, o güne kadar kendini sol ve yurtsever örgütler arası çekişmelere kapırmış olan, gericiliğin saldırılarına ve artan faşizm tehlikesine karşı ilerici güçlerin birliği gereğini kavramamış olan pekçok kişiyi adeta uyku- dan uyandırdı. Bölgedeki diğer ilerici, dost örgütlerin de tekin ve teşvikleriyle Kürdistan yurtsever güçleri arasında birlik sorunu yaygın biçimde tartışılmaya başladı.

Partimiz böylesi bir birliğin önemi ve gereğini çok önceden dile getirmekte idi. Bu nedenledir ki biz, 12 Eylül'den daha iki yıl önce Devrimci Demokratlara ve KUK'a güçbirliği önerisi götürdük, UDG'nin oluşması için ciddi çaba gösterdik, ona sahip çıktık ve yataştırmaya çalıştık. Ancak bu çabalar UDG'nin dağılmasını önlemeye yetmedi.

12 Eylül sonrasında güçbirliği yönünde ortaya çıkan olumlu havada, üstümüze düşeni yapmakta gecikmedik. Bu yöndeki görüşmeler 1981 yılı Mart ayında başladı. Öncelikle diyalog kurabildiğimiz KUK ve Ala Rızgari ile, Türkiye Kürdistanı yurtsever güçlerinin birliği için ortak çalışmaların başlatılması konusunda görüş birliğine vardık ve Devrimci Demokratlara da çağrıda bulunduk. Sözkonusu günlerde Apocular ile de bazı görüşmeler yapıldı. Biz

ve diğer örgütler, Apoculara, kendileriyle güçbirliği sorunlarını konuşabilmemiz için, öncelikle, geçmiş dönemde halkımızın yurtsever mücadelesine ciddi zararlar veren yanlış politikalarını gözden geçirmelerini, ciddi bir eleştiri yapmalarını ve tabanlarını da sözkonusu yanlış şartlanmalardan kurtarmak için güven verici adımlar atmalarını istedik. Apocuların buna yanaşmadıkları belli olduğu için de görüşmeler kesildi.

Devrimci Demokratlar, güçbirliği çalışmalarının başlatılması için üç örgütün (TKSP, KUK ve Ala Rızgari) yaptığı ısrarlı çağrılara, Apocuların güçbirliği çalışmalarında yer aldığını gerekçe göstererek (ki, yukarıda da belirtildiği gibi böyle birşey yoktu) olumsuz cevap verdiler, uzunca bir süre toplantılara temsilci göndermediler. Daha sonra toplantılara katıldılar ama, bu kez de Kulp olaylarına ilişkin olarak Dengé Komkar'da çıkan bir okuyucu mektubunu gerekçe göstererek bunu güçbirliği çalışmalarının önüne bir engel gibi diktiler ve platformu bu türden boş bir tartışmayla 7-8 ay uğraştırdılar, sonra da 21.1.1982'de terk ettiler.

29.1.1982'de TKSP, KUK ve Ala Rızgari ortak bir bildiri yayımlayarak Türkiye Kürdistanı yurtsever güçleri arasında güç ve eylem birliği çalışmalarını başlattıklarını duyurdular. Bunu izleyen günlerde bu çalışmalara ilişkin olarak dost örgütlere bilgi verdiler.

Daha sonraki toplantılarda bu çalışmaların dışındaki diğer yurtsever güçlerin durumu değerlendirildi, Tekoşin ve Rızgariye, yine Devrimci Demokratlara -yeniden- çağrı yapılması kararlaştırıldı.

30.8.1982'den itibaren çalışmalara Tekoşin ve Devrimci Demokratlar (KİP adı altında) katıldılar. DD'lar bu arada bölünme geçirmiştiler, merkez komitesinde çoğunluğu sağlayan kanat platforma başvurdu. Bu kesim daha sonra Kürdistan Öncü İşçi Partisi (PPKK) adını aldı.

Rızgari ise, yapılan ısrarlı çağrılara rağmen platforma katılmadı.

KUK ve Tekoşin'in Program Konusundaki Dayatmacı Tutumları

Tekoşin ve PPKK'nın da katılmasıyla platformdaki örgütlerin sayısı beşe ulaştı ve program çalışmalarına geçildi.

Bu aşamadan sonra çalışmaları uzatan nedenlerin başında KUK ve Tekoşin'in program konusundaki dayatmacı tutumları gelmektedir. Dikkatli bir okuyucu, bunu bizzat Xebat'ta çıkan yazıdan da kolaylıkla anlayabilir.

Güç ve eylem birliği veya cephe kurmak için biraraya gelen örgütler arasında ideolojik ve programsal konularda çeşitli farklılıklar olacağı besbellidir. Onlar ancak ortak amaçlar, ortak

noktalar üzerinde anlaşabilirler. Örgütlerden birinin kendine özgü görüşleri doğru sayarak ötekileri kabule zorlaması başvurulmaması gereken yanlış bir yöntemdir, dayatmacılıktır. Biz, daha önce UDG örneğinden edindiğimiz deneyimlerle, ortak programın sağlam bir temel üzerine oturması ve onun üzerinde bir an önce görüşbirliğine varabilmek için, diğer örgütlere ters gelebilecek önerileri ileri sürmemeye özellikle dikkat ettik; daha baştan sade, 11 maddelik bir program önerisi sunduk.

Oysa KUK ve Tekoşin, program çalışmalarını sırasında, özellikle iki önemli konuda bize ters gelen önerileri ile dayatmacı bir tutum içinde oldular. Bunlardan biri, sömürgeci boyunduruğunun kırılmasından sonra Kürdistan'da kurulacak devletin biçimine, diğeri ise temel mücadele biçimine ilişkindi.

KUK ve Tekoşin, bizim programımızda ulusal sorunun çözüm biçimlerinden biri olarak yer alan demokratik federasyonu dışlayarak, ortak programa yalnızca ayrı devlet isteminin komasında ısrar ettiler. Yine silahlı mücadelenin temel mücadele biçimi olarak programda belirlenmesini istediler. Bu dayatmacılık, bizzat Xebat'taki sözkonusu yazıda itiraf ediliyor. Bu iki madde üzerindeki tartışmaların "oldukça uzun bir süreyi aldığı", "görüşmelerin kaç kez çıkmaza girdiği" hatta "birçok kez de uzun süreyi alan ara vermelere" yol açtığı belirtiliyor.

Bilindiği üzere bizim programımız hem bağımsız ayrı devlete, hem de demokratik federasyona açıktır. Biz, somut tarihi koşullara bağlı olarak mücadelemizi bu seçeneklerden biri ya da diğeri üzerinde yoğunlaştırabiliriz.

Biz, daha baştan her iki görüşü de kapsayan, uzlaştıran bir formül önerdik:

"Kürdistan'da sömürgeci boyunduruğuna son vermek, Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını hayata geçirmek ve demokratik bir toplum oluşturmak."

Kendi kaderini tayin hakkı, açıktır ki, proletaryanın ulusal sorunun çözümü için önerdiği ilkedir. Bu hem ayrılma hakkını, hem demokratik birlikleri içerir. Böylece, bizim önerimizle diğer örgütlerin istemlerinin dışlanmadığı açık birşeydir.

Yine, biz ve diğer bazı örgütler, silahlı mücadelenin temel mücadele biçimi olduğuna ilişkin KUK'un ve Tekoşin'in görüşüne katılmıyoruz. Bize göre silahlı mücadele, mücadelenin biçimlerinden biridir, ama temel nitelikte sayılamaz. Bu nedenle de böyle bir belirlemenin programda yer almasına karşı çıktık.

Bu durumda, ortak görüş noktalarını araştırmak gerekmez miydi? Ama KUK'çu ve Tekoşin'ci arkadaşlar kendi farklı görüşlerinin programda yer alması için direttiler ve gerçekten de görüşmelerin aylarca uzamasına, zaman zaman çıkmaza girmesine neden oldu-

lar.Xebat'ta çıkan yazıda bu tavır şimdi övünme vesilesi yapılıyor. Oysa bu bir dayatmacılıktı. KUK'çu arkadaşlar, güçbirlikleri ve cephelerde izlenecek doğru yolu bugün de hala kavramamış olduklarını kendi ağızlarıyla itiraf ediyorlar.

Xebat'taki yazıda, bu konu tartışılınken bizim programımıza ilişkin bir dizi yanlış ve çarpıtma yeralıyor. Bizim, sözkonusu öneri ile kendi programımızın da gerisine düştüğümüz ileri sürülüyor ve şöyle deniyor:

"TKSP kendi parti programında Kürdistan devriminin stratejik hedefini 'federasyon' olarak getiriyor".

Oysa bizim programımız yalnızca "federasyon" u önermiyor. O, "halkların demokratik federasyonu" nun yanı sıra (ki Kürdistan da demokratik bir cumhuriyet olarak bu federasyonda yer alacaktır), ayrı devlet istemine de açıktır. KUK'çu arkadaşlar programımızı okumamış olsalar bile, bu konu o kadar çok tartışıldı ki kendilerinin bundan habersiz olması düşünülemez.

Diğer yandan, biz Kürdistan devriminin stratejik hedefini ulusal kurtuluş olarak koymuşuz. Bu da birinci aşamada ulusal demokratik devrim, ikinci aşamada sosyalist devrimdir. Ayrı devlet, ya da demokratik birlik biçime ilişkin bir sorundur. Önemli olan Kürt halkının gerçekten özgür olması, her türlü sömürü ve baskıdan kurtulması, gelişme yoluna girmesidir. Örneğin Kürt halkı, işçi sınıfı öncülüğünde -ayrı bir devlet halinde de, demokratik bir federasyonda da- ulusal baskıdan kurtulup demokratik devrimi gerçekleştirebilir, sosyalizme doğru yürüyebilir. Ama gerici bir yönetim altında- o yönetim Kürt feodal ve burjuvalarının devleti de olsa- demokratik devrimi bile hayata geçiremez.

Görülüyor ki KUK'çu arkadaşlar devrimden çokça söz ediyorlar da onun ne anlama geldiğini pek düşünmüyorlar. Demokratik toplum istemimizi küçümsemeleri de bundan kaynaklanıyor. Anlaşılan onlar, demokratik bir toplum kurmayı pek basit, "reformist" bir iş sanıyorlar.

Ortak Programın Ortaya Çıkışı

Görüşmelerin gereğinden çok uzaması, hatta çıkmaza girmesi üzerine, program görüşmelerinin, örgütlerin en üst düzeyde temsilcileri tarafından ele alınıp yürütülmesini önerdik. Bu gerçekleşti, ancak bu kez de Ala Rızgari, iç sorunları nedeniyle toplantılara temsilci gönderemedi.

Üst düzeydeki komisyon, 16 Haziran-4 Temmuz 1983 tarihleri arasında yaptığı toplantılarda önemli uyuşmazlık noktalarında uzlaştırıcı formüller bulmayı başardı ve üç bölümden oluşan bir program taslağı hazırladı.

Programın "Temel Siyasi Görüşler ve Program Hedefleri" başlığını taşıyan birinci bölümü, Beşli Platform'un Kürdistan'a ilişkin güçbirliği programı

niteliğinde idi. İkinci bölümde "Türkiye ve Kürdistan Devrimci -Demokratik Güçlerinin Ortak Cephesi İçin Program Önerisi" yer alıyordu. "Acil Görevler" başlığını taşıyan üçüncü bölüm ise, faşist diktatörlüğün yıkılmasını acil görev olarak benimseyen, Türkiye ve Kürdistan anti-faşist güçlerinin acil istemlerini biraraya getiren bir anti-faşist cephe programı niteliğinde idi. Tekoşin temsilcisi, bu son bölüme ilişkin olarak "yöntem ve muhtevayla ilgili görüş farkları olduğunu" belirtti ve kesin görüşlerini, konuyu yetkili organda görüştüktükten sonra belirteceklerini söyledi. Onun dışında, tüm bölümler hakkında görüş birliği sağlandı ve taslak örgütlerin yetkili organlarına sunuldu.

Tasarının örgütlerin yetkili organlarında görüşülmesi süreci oldukça uzadı (özellikle KUK bakımından). Ala Rızgari ise, kendi temsilcisi olmadan da toplantıların yapılmasını kabul ettiği ve sonuç hakkında görüş belirteceğini bildirdiği halde, ısrarlı uyarılara rağmen taslak hakkındaki görüşünü iletmedi.

Üst düzeydeki komisyon ancak Mart 1984'te toplanabildi. KUK'çu arkadaşlar, daha önce aşılması bulunan iki konudaki (devletin biçimi ve temel mücadele yöntemi) itirazlarını yeniden gündeme getirdiler. Sorun bir kez daha tartışıldı ve sonunda, "örgütlerimiz bağımsızlık ve federasyon sorunundaki özgül görüşlerini korumaktadırlar" ifadesi dip not olarak; "buna karşı halkımızın da zora başvurusu gerekli ve doğal hakkıdır" cümlesi metne eklenecek bu itirazlar aşılabildi.

Diğer yandan Tekoşin, anti-faşist cephe programı niteliğindeki üçüncü bölüme olan itirazlarını tekrarladı. KUK ise bu bölümün tümünden gereksiz olduğunu belirtti. Her ikisi de bunun yerine "bir eylem programı" yapılmasını önerdiler. Kendilerine böyle bir eylem programı getirmeleri için mehil verildi.

İkinci toplantıya Tekoşin, birkısım demokratik istemleri içeren bir program sundu. Kendisi yazılı bir öneride bulunmayan KUK, bunu da fazla buldu.

PPKK anti-faşist programa gerek olduğunu, bu bölüm programda yer almadığı zaman programın ikinci bölümünde (Türkiye ve Kürdistan Devrimci -Demokratik Güçlerinin Ortak Cephesi İçin Program Önerisi) çıkarılması gerektiğini savundu. Biz ise programa bir bütün halinde -üç bölümüyle de- sahip çıktık ve savunduk. Ancak diğer örgütlerin bu iki bölüm üzerinde anlaşamamaları nedeniyle ısrarcı bir tutum takınmadık ve Tekoşin'in önerdiği "eylem programının", -üzerinde çalışıldıktan sonra- birinci bölümle birlikte ele alınabileceğini söyledik. PPKK buna katıldı. KUK ise bu konuda görüş belirtmek için mehil istedi, mehil için kesin bir süre de vermedi ve "görüşlerini telefonla iletteceğini" söyledi.

KUK'lu arkadaşların telefonu ge-

ciktikçe gecikti. Bu arada Tekoşin, görüşmelerin gereksiz uzadığını, bir sonuca ulaşmadığını, kendileri açısından toplantılara katılma güçlüklerini gerekçe göstererek ilişkilerini dondurdu.

Çalışmaları bir çıkmazdan kurtarmak için taraflara yeni bir öneri götürdük. Neyin üzerinde anlaşabiliyorsa onulla yetinelim, dedik. Programın yalnız birinci bölümüyle yetinebileceğimizi, bu aşamada görüş birliğine varılmayan 2. ve 3. bölümlerin bir yana bırakılmasını istedik. Bu önerimiz PPKK ve KUK tarafından benimsendi ve tüzük çalışmalarının başlatılması konusunda görüş birliğine varıldı.

KUK'un ve Tokişin'in programın üçüncü bölümüne itirazları onların anti-faşist mücadeleye ve demokrasi mücadelesine bakış açılarından kaynaklanıyor. Bu, sol sektör bir bakış açıdır. Her iki örgüt de demokrasi mücadelesinin önemini kavramıyor ve demokrasi için mücadeleyi devrimden bir yüz çevirme gibi anlıyorlar. Sonuç olarak da her iki örgüt, en geniş halk kesimlerini bir anti-faşist cephede biraraya getirme görevini kavramıyor ve bu konuda kendilerine düşeni yapmaktan kaçınıyorlar.

Ancak biz, program tartışmaları sırasında bu konu yeterince tartışıldığı ve her iki örgüt de ikna olmadığı için, ısrarcı davranmadık, dayatıcı olmadık. Bizim, güçbirliği önüne çıkan engellerin aşılması ve Kürdistan yurtsever güçlerinin asgari müştereklerde bir araya gelmeleri için iyi niyetle ve sabırla çaba gösterdiğimiz açık birşeydir. Ne var ki bu da sonuca ulaşmaya yetmedi ve KUK'çu arkadaşlar, güçbirliğinin önüne yeni engeller dikmekte gecikmediler.

KUK'un Güçbirliği Çalışmalarını Sabote Eden Son Tutumu

Üç örgüt arasında varılan görüşbirliğine uygun olarak Ağustos 1984'te tüzük görüşmelerine geçildi ve bir taslak hazırlama görevi bize verildi. Ancak, 4 Ekim 1984'te yapılan toplantıda, tüzük üzerindeki görüşmeler sürerken KUK, bu çalışmalara güvensizliği dile getiren ve onların devamına olanak bırakmayan yeni 'öneriler'le ortaya çıktı. KUK'un görüş ve önerileri üç noktada toplanıyordu ve özetle şöyleydi:

1. En geniş güçlerin birliğini sağlayacak bir adım atılmalı; 12 Eylül sonrasında ortaya çıkan KİP, KUK Sosyalist Eğilim ve Roja Welat bu çalışmalara katılmalı;

2. TKSP ve PPKK diğer bazı Türkiyeli örgütlerle beraber "Altılı Platform"da güçbirliği çalışması yapmaktadırlar; bu "Beşli Platform"un ilkelerine aykırıdır. İki örgüt de bu platformdan çekilmeli;

3. Üç-dört yıldır bu çalışmalar sürüyor. Şimdi yeni durumlar gündemdedir. Yeniden ayrıntılı değerlendirmeler

yapmak gerekir. Bu üç örgütün oluşturacağı güçbirliği amaçlarına varmaz; çünkü 1982 öncesine göre eylem güçleri zayıflamıştır vb..

Bu öneriler üzerinde kısaca duralım:

Bunlardan birincisi, ilk bakışta, iyi niyetli bir geniş birlik önerisi gibi görünüyor. Ne var ki onunla KUK, örgütler arasında titizlikle uyulması gereken bir temel ilkeyi çığnıyor. Adı geçen üç grup da KUK'tan, PPKK'nın devamı olduğu KİP'ten ve TKSP'den ayrılmadılar ve bu örgütün adını kullanmaktadırlar. Bir örgütün ihraç ettiği, ya da kendisinden ayrılan, ama örgütün üstünde hak iddia eden, onun adını kullanan bir grupla şu ya da bu platformda biraraya gelmesi, kendi varlığını inkar olur. Böyle bir şey ne devrimci partilerde, ne de burjuva partilerinde görülemez.

Diğer yandan biz, bu konuda başka örgütlere ilişkin olarak da şimdiye kadar ilkeli davrandık, onların adını kullanan bu tür muhalif grupları resmen tanımadık. Yerel düzeyde bizim de imzaladığımız bir ortak bildiriye, 11 örgütün içinde KUK Sosyalist Eğilim de bulunduğu için bunu bir hata saydık ve KUK'çu arkadaşlara ilettik. KUK Sosyalist Eğilim'in görüşleri bize KUK'tan daha yakın olduğu halde, o arkadaşlara, KUK adını kullandıkları sürece kendileriyle herhangi bir eylem birliği yapamayacağımızı söyledik.

Bu ilkelere uyulmadığı zaman örgütler arasında güven kalmaz, diğer yandan bölünmeler teşvik edilmiş olur ve örgütler arası ilişkiler tümüyle yozlaşır.

Ancak görülüyor ki KUK, bir örgüt olarak adına, tüzel kişiliğine sahip çıkma iddiasını yitirmiştir ve başkalarının da kendisi gibi davranmasını istiyor.

Diğer yandan, daha başından itibaren, biraraya gelmesi mümkün yurtsever güçleri platforma çekmek için büyük çaba gösterdiğimiz ve bunun, çalışmaların uzun zaman almasının bir nedeni olduğu açık bir şeydir. Devrimci Demokratlara, Rızgari'ye yapılan ısrarlı çağrılar bunun örneği. Nitekim, başta üç örgütle yola çıkılmışken sonra sayı beşe çıktı. Ancak Ala Rızgari kendi iç sorunları nedeniyle çalışmalardan uzaklaştı ve Tekoşin de 1984'te yapılan ısrarlı çağrılara rağmen görüşmelere yeniden dönmedi.

TKSP ve PPKK'nın "Altılı Platform" içinde yer almış olmaları ise, hiçbir şekilde Kürdistan yurtsever güçleri arasındaki güç ve eylem birliği çalışmalarıyla çelişmez. KUK bu yönde bir prensip kararı olduğunu söylüyor. Bu gerçek dışıdır. Böyle bir prensip kararı yoktu ve böyle bir kayıt örgütlerin bağımsızlığıyla çelişir. Aksine, biz, görüşmelerin daha başında, Türkiye ve Kürdistan ilericileri arasında emperyalizme ve faşizme karşı güç ve eylem birliğinin veya ortak bir cephenin yaratılması gereğini vurgula-

dık, bu konuda partimizin üstüne düşeni yapacağını söyledik ve diğer örgütleri de birlikte hareket etmeye çağırdık.

Programımızda hem Kürdistan yurtsever güçleri arasında, hem de Türkiye ve Kürdistan ilericileri arasında ortak bir cephe yaratılması hedef olarak konmuştur ve biz başından beri bu ikisi için de çalışıyoruz, bu bizim devrimci görevimizdir. Bu iki görev birbiriyle çelişmez, aksine birbirini tamamlar.

Görüldüğü gibi KUK'çu arkadaşların ilk iki önerisi de örgütlerin tüzel kişiliğini, bağımsızlığını hiçe indiren, kabul edilemez önerilerdir. Bu kendilerine anlatılmış, ancak onlar bu konularda ısrarlı davranmışlar ve güçbirliği çalışmalarının önüne koymuşlardır. Onlar, Xebat'taki yazıda da bunu kamuoyuna itiraf ediyorlar.

Ancak KUK'çu arkadaşların itirazları bununla bitmiyor. Onlar, diğer yandan, tüzükle çalışmalarının olgunlaştığı bir dönemde, üç örgütün yürüttüğü çalışmaya karşı umutsuzdurlar. Onlara göre bu çalışma yeniden gözden geçirilmelidir. Bu üç örgütün birlikte herhangi bir eylem gücünün olmadığı kanısındadırlar.

Bu, KUK'çu arkadaşların içine düştüğü karamsarlık ve bunalmı gözler önüne seriyor. Onlar, ne yazık ki, kendi durumlarını yine genelleştiriyorlar.

Dört yıl süren ve sonuna yaklaşan bu çalışmayla ilgili olarak KUK'çu arkadaşların takındığı tutum son derece olumsuzdur. Bir kez, kendi durumlarını tartışmayalım ama, diğer örgütler hiç de boş ve eylemsiz değiller. Ve biz, güçlerini birleştiren üç örgütün, kendi başlarına yaptıklarından daha çok iş yapacağına inanıyoruz. Bize göre üç de olsa, iki de olsa güçbirliği gerekli ve yararlıdır.

Görüldüğü gibi KUK'çu arkadaşlar güçbirliğine ilişkin olarak tümüyle umutsuzdurlar, birliğin hiçbir işe yarayacağı kanısındadırlar. Bu nedenle de ileri sürdükleri diğer iki neden, özünde işe yarar bir birlik yaratmak için değil, çalışmalarını tümüyle durdurmak, platformu dağıtmak içindir. Onlar bu önerilerin kabulünün mümkün olmadığını pekala biliyorlar.

Diğer yandan, kendilerini yurtsever kamuoyu önünde temize çıkarmak için de platformun dağılmasının sorumluluğunu başkalarına yüklemeye çalışıyorlar.

KUK'çu arkadaşlar SOL BİRLİK'in Beşli Platforma bir alternatif olarak çıkarıldığını ve iki örgütün (Partimizle PPKK), orada yer aldıkları için artık Kürdistan yurtsever güçbirliğini önemsemediklerini veya platformu dağıttıklarını iddia ediyorlar. Bunun gerçeklerle hiçbir ilişkisi yoktur.

Birkez Kürdistanlı yurtsever örgütler arasındaki güçbirliği çalışmaları SOL BİRLİK çalışmalarından üç yıl önce başladı ve dört yıl boyunca devam etti. Eğer KUK'çu arkadaşlar, hiç

değilse 1983 yazında ortak program taslağı ortaya çıktıktan sonra dayatmacı bir tutumu sürdürmeler, yeni yeni engeller çıkarmasalar da birlik SOL BİRLİK'den belki bir yıl önce tamamlanmış olacaktı.

İkincisi, tüzükle tartışmalarının olgunlaştığı ve sonuca çok yaklaştığımız bir anda da güçbirliğine inançsızlığı dile getiren ve platformu sabote edenin bizzat KUK'çu arkadaşlar olduğu, bizim son yıl boyunca da, engellerin aşılması için son derece esnek davrandığımız açık bir şeydir.

Biz hiçbir zaman SOL BİRLİK'i Kürdistanlı yurtsever güçlerin birliği önünde engel görmedik, görmeyiz. Bunların ikisi de bizim programımıza hedef olarak konmuştur. Ancak bunu engel gibi gören KUK'un kendisidir. O, ne adına bizim SOL BİRLİK'ten çekilmemizi öneriyor?

Bu tutum, KUK'un burjuva milliyetçi önyargıların çok derin biçimde etkisinde olduğunu, iki halkın ilericileri, devrimci ve demokrat güçleri arasında bir birliği asla düşünmediğini ve bundan rahatsız olduğunu birkez daha ortaya koyuyor. Ne var ki bu birlik halklarımızın çıkarları bakımından önemlidir, gereklidir. Ayakları yere basan Kürt ve Türk emekçileri KUK yöneticileri gibi düşünmüyorlar. Onlar birliğin yapılmasından sevinçliler, bunun geç bile kaldığı kanısındalar. Onlar birliğin gelişip güçlenmesini istiyor ve ona bir umut gibi bakıyorlar.

KUK Kürdistan yurtsever güçbirliği platformunu neden sabote etti ve sonuca ulaşmasını engelledi? Bunun nedenleri KUK'un bir örgüt olarak içine düştüğü bunalmı, eylemsizlikte, dağınıklıkta yatıyor.

KUK'çu arkadaşlar Kürdistan yurtsever güçleri arasında bir güç ve eylem birliğinin veya daha ileri düzeyde cephenin gereğini ve önemini hiç bir dönemde yeterince kavramadılar. Onlar, bu çalışmalarını siyasi birlik amaçlarının bir aracı yapmaya çalıştılar.

KUK'un bir örgüt arayışı yeni değildir. 1977-1978'lerde KDP'nin yönetimini elde eden genç kadrolar kendilerine Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları (KUK) adını verdiler ve önlerine KDP'yi bir marksist-leninist partiye çevirme gibi olmayacak amaçlar koydular. 12 Eylül'den sonra KUK, "işçi sınıfı partisini oluşturma" adına, birleşecek birilerini arıyordu. İlk birlik görüşmeleri Tekoşin'le yapıldı ve sonuçsuz kaldı. KUK'un birleşme ve bir örgüt yaratma çabaları bugün de devam ediyor ve Xebat'ın verdiği bilgiye göre son olarak da, başından beri benzer arayışlar içinde olan Rızgari ile yürütülmektedir.

KUK'çu arkadaşlar, nasıl dün KDP mirasından bir işçi sınıfı partisini yaratmayı düşündülerse, bugün de, ideolojik birlik temelini gözetmeksizin derleme gruplarla böyle bir örgüt oluşturulabi-

(Devamı Sayfa 15'te)

SOSYALİZM ve BARIŞ GÜÇLERİNİN ZAFERİ

Dimitry USTINOV

Kısa süre önce vefat eden SBKP Politbüro üyesi, ve Sovyetler Birliği Savunma Bakanı Mareşal Ustinov un, Sovyet halkının Nazi Almanyasına karşı kazandığı Büyük Yurtsever Savaş'la ilgili bu makalesi 9 Mayıs 1984'te Pravda'da yayınlandı.

Tarihte öyle olaylar vardır ki insanlığın kaderi ve dünya ölçüsündeki gelişim doğrultusu üzerinde çok büyük değişiklikler yapmışlardır. Sovyetler Birliği'nin 1941-1945 yıllarında verdiği Büyük Yurtsever Savaş bu türdendir. Büyük Yurtsever Savaş ve bir tüm olarak İkinci Dünya Savaşı, Nazi saldırganlarının ve Japon militaristlerinin yenilgiyle sonuçlandı, bu saldırgan orduların yenilmezliğine ilişkin mitleri dar-madağın etti, emperyalist maceracıların dünya egemenliği çabalarını boşa çıkardı, barış, ilerleme ve sosyalizm güçlerini önemli ölçüde arttırdı ve güçlendirdi, emperyalizmin konumunu ise zayıflattı. 1945'ten bu yana aradan yıllar geçtikçe, zaferimizin önemi ve büyüklüğü daha da açıkça görülebiliyor.

Komünist Partisinin liderliği altında Sovyet halkı, özverili emeği ile, gelişkin sosyalist toplumu ileri götürüyor, ülkenin refahını kat kat arttırıyor, onun ekonomik ve savunma gücünü yükseltiyor. İnsanlarımız bunu aynı zamanda, ülkelerinin özgürlüğü ve bağımsızlığı, barış, şimdiki ve gelecek kuşakların mutluluğu için Büyük Yurtsever Savaş'ta yaşamlarını yitirenlerin anısına karşı bir görev biliyorlar.

"Herşey Zafer için"

Sovyet halkını Büyük Yurtsever Savaş'ta zafere götüren yol uzun ve çetindi. Halkımız zorlu savaşlar verdi ve büyük sıkıntılar çekti. 1.418 gün süren savaş, genişliği ve şiddeti bakımından görülmemiş nitelikte idi. Onun her günü, Sovyet halkının cephe ve cephe gerisindeki eşiz kahramanlığının tarihi bir sayfası, insanlarımızın cesaret ve dayanıklılığının canlı bir tablosudur.

Alman emperyalistleri, saldırılarını Sovyetler Birliği'ne yöneltmekle, dünyanın ilk sosyalist devletini yıkmayı, ülkemizi işgal edip zenginliklerine el koymayı, milyonlarca Sovyet yurttaşını yoketmeyi ya da köle haline getirmeyi ve tüm dünyayı boyunduruk altına almayı amaçlamışlardı.

Düşman Sovyetler Birliği'ne haince, savaş ilan etmeden ve iyi eğitilmiş, dişine kadar silahlı koca bir ordunun tüm gücüyle saldırdı. Sovyet halkı ve onun silahlı güçleri onu durdurmak, Sovyet toprağının dışına sürmek ve nihayi yenilgiye uğratmak için akıllamaz çabalar göstermek zorunda kaldı.

Komünist Partisi, saldırgana karşı ülke düzeyinde direniş ruhunu yaydı ve kitleleri örgütledi. Parti'nin eylemlerine şaşmaz ve kararlı biçimde,

Lenin'in şu direktifleri yol gösterdi: "Savaş gelip çattınca, herşey savaş çabalarına tabi kılınmalı, ülkenin tüm iç yaşamı savaş döneminin ihtiyaçlarına tabi kılınmalı; bunda en küçük bir tereddüt affedilemez."

Parti tüm sovyet halkını sosyalist anayurdun savunması için ayağa kaldırdı. Ülke boydanboya bir savaş kampına döndü. Sovyet halkının yaşamına ve çalışmasına artık şu slogan yön veriyordu: "Herşey cephe için, herşey zafer için!"

Sovyet birlikleri daha savaşın ilk günlerinden itibaren, düşmanın daha önce karşılaşmadığı inatçı bir direniş gösterdiler. Brest Tabyalarının, Lenin-grad, Kiev, Odesa, Svastopol ve Tula'nın savunmaları direnişin, cesaretin ve kahramanlığın sembelleri oldular.

Hücumun Başlangıcı

Büyük Yurtsever Savaş'ın ilk yılındaki belirleyici önem taşıyan askeri ve politik olay, Hitler sürülerinin 1941-1942 kışında Moskova önlerindeki bozgunu oldu. Bu, 2. Dünya Savaşı başladığından bu yana onların aldığı ilk büyük yenilgi idi. Moskova önlerindeki zafer Nazilerin yıldırım savaşı planlarını bozdu ve Alman ordusunun yenilmezliğine ilişkin mitlerin boş olduğunu gösterdi. Zafer, Naziler tarafından işgal edilmiş ülkelerdeki ulusal kurtuluş hareketlerine canlılık kazandırdı ve Anti-Hitler koalisyonun oluşturulmasını hızlandırdı.

Hernekadar Moskova önlerindeki yenilgi ile Hitler ordusunun gücü önemli ölçüde kırıldı ise de, Nazi Almanyası hala geniş askeri ve ekonomik kaynaklara sahipti ve nazi komutanlığı hala zaferi kazanacağı pervasızlığı içinde idi. Tüm Sovyet-Alman cephesi boyunca saldırıya geçme gücünü bulamadılar ama, 1942 yazında saldırılarını güney cephesinde yoğunlaştırdılar.

Sovyet ordusunun 1943 başlarında Stalingrad'da kazandığı parlak zafer, Büyük Yurtsever savaşın ve onun yanısıra 2. Dünya Savaşının dönüm noktası oldu. Bu zafer, Nazi Almanyası'nın askeri gücünü ciddi biçimde zayıflattı. Faşist blok bir tüm olarak temellerinden sarsıldı.

Ancak nazi liderleri yenilgiyi kabul etmek niyetinde değillerdi. Kendilerini çılğınca bir oçalma duygusunun sarhoşluğuna kaptırmışlardı. Onlar, Anti-Hitler koalisyonundaki müttefiklerimizin eylemsizliğinden cesaret alıyorlar-

dı. Bu müttefikler -Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere, savaşın başından beri Avrupa'da İkinci Cephe'yi açacaklarına dair bağırıp çağırma-larına rağmen, gerçekte, bu cepheyi açmayı ellerinden geldiğince geciktirerek, Hitler'e Batı cephesinden Sovyet-Alman cephesine yeni tümenler gönderme fırsatını vermişlerdi.

Savaşın Sonunu Belirleyen Bir Muharebe

1943 yazında Nazi Almanyası Kursk'ta yeni bir saldırı başlattı. Hitler'in planlarına göre bu saldırı ile insiyatif Sovyet liderliğinin elinden alınacaktı. Ancak bu da olayların yönünü değiştirmede.

Kursk yöresinde Nazi işgalcilerinin yeni bir kahredici yenilgi bekliyordu. Nazi birliklerinin Kursk Savaşı'nda yenilmeleri ve Sovyet ordusunun Dinyeper Irmağını geçmesi, yalnız Büyük Yurtsever Savaş'ın değil, bir tüm olarak 2. Dünya Savaşı'nın gidişi üzerinde de temel değişiklikler yaptı. Onun başta gelen sonucu, askeri stratejik durumun kesin olarak değişmesi ve güç dengesinin Sovyetler Birliği'nden yana dönmesi oldu. Bu andan itibaren Nazi iktidarının şansı düşüşe geçti ve ta savaşın sonuna kadar, o hep savunma ve geri çekilme ile yüzyüze kaldı.

Batı'da, savaşta köklü değişiklikler yaptığı varsayılan ve böylece onun, Anti-Hitler koalisyonundan yana sonuçlanmasında belirleyici rol oynadıkları ileri sürülen bazı muharebelerden çokça söz edilir. Bunlar arasında Amerikalıların Pasifik'teki Midway adasında ve İngiliz birliklerinin Afrika'da El Alamein'de kazandığı zaferler sayılır. Ancak bu gerçeklerle bağdaşmıyor. Bu muharebeler, gerek karşı karşıya gelen güçlerin ve araçların miktarı, gerek düşmanın uğradığı yenilginin boyutları, gerekse yolaçtıkları askeri ve politik sonuçlar bakımından kendilerine yüklenen role uygun düşmüyorlar.

Sovyet silahlı kuvvetlerinin savaşta nazi işgalcilerine karşı peşpeşe kazandıkları zaferler, müttefiklerimizi de Avrupa'da ikinci cepheyi açma işini ciddi biçimde düşünmeye zorladı. Kursk Savaşı'ndan (Temmuz-Ağustos 1943) sonra Başkan Ruzvelt şu kanaate vardı ki, eğer Rusya'da işler böyle devam ederse ilkbahardan sonra İkinci Cephe'yi açmaya hiç de gerek kalmıyacaktı. Bu nedenle ABD ve İngiltere için, boş vaatlere bir son verip somut

adımlar atmaktan başka yapacak şey kalmamıştı.

İkinci Cephenin Açılışı

İkinci cephe 6 Haziran 1944 te açıldı. Müttefiklerin Normandiya'ya (kuzey Fransa) yaptıkları çıkartma, o dönemde sağlanmış olan askeri stratejik durum sayesinde kolaylaştırılmıştı. Sovyet ordusu 1944 kışı ve ilkbaharında giriştiği taaruzla 170 düşman tümenini bozguna uğratmıştı. Bu nedenle, boşlukları doldurmak için Nazi komutanlığı, Sovyet-Alman cephesine 40'ı aşkın yeni tümen göndermiş, böylece Batı'daki askeri gücü zayıflamıştı.

1944 yılı Haziran başlarında 181'i Alman tümeni olmak üzere, 239 düşman tümeni Sovyetler Birliği'ne karşı savaşmaktaydı. Fransa, Belçika ve Hollanda'da ise 58 Alman tümeni vardı; bu birliklerin savaş gücü ise oldukça düşüktü. Yarınsından çoğunun hemen hemen motorlu araçları yoktu, yirmi kadarı ise yeni yeni oluşturulmakta ya da yeniden düzenlenmekte idi.

İngiliz ve Amerikan birliklerinin çıkartmasını ve daha sonraki operasyonlarını kolaylaştırmak için, Sovyet Ordusu, üç müttefik ülkenin liderleri arasında yapılan Tahran Konferansı'nda varılan görüşbirliğine uygun olarak, 1944 yazında güçlü stratejik bir saldırı başlattı.

İkinci Cephe'nin açılışı ile nazi Almanyası'nın durumu daha da kötüleşti. İki cephe arasında sıkıştığı için güçlerini Batı'dan Doğu'ya artık serbestçe kaydıramaz ve cepheye verilen kayıpları kolayca telafi edemez duruma düşüdü. Aynı zamanda Sovyet Ordusu ile ABD ve İngilizlerin askeri operasyonları arasında iyi bir uyum sağlanmıştı. Bu, özellikle 1944-1945 kışında, Anglo-Amerikan birlikleri Ardennes'te sıkıştıkları zaman açık biçimde görüldü. Winston Çorçil, Batı'daki durumu düzeltmek için yeni bir saldırının vakit geçirilmeksizin başlatılmasını Stalin'den istedi. Bu yapıldı. Ocak 1945'te, planlanandan 8 gün önce, Sovyet birlikleri Baltık Denizi'nden Karpatlar'a kadar uzanan geniş hat boyunca hücum geçitler ve Şubat başlarında Berlin önlerine vardılar. Bu, nazi Almanyası'nın Batı cephesindeki saldırısının boşa çıkarılmasında belirleyici rol oynadı ve müttefiklerin başarılı operasyonlarına katkıda bulundu.

Nazi Almanyası'nın yıkılıyla birlikte Sovyetler Birliği Emperyalist Japonya'ya karşı savaşa girdi. Böylece, bir müttefik olarak kendisine düşeni yerine getirdi, Uzak Doğu sınırlarını güvenlik altına aldı ve Asya'daki saldırı ocağı söndürülmüş oldu. Büyük Yurtsever Savaş ve İkinci Dünya Savaşı Japonya üzerindeki zaferle taçlandırıldı.

Zaferin Dayandığı Temeller

Komünist Partisi önderliğindeki Sovyet Halkı, önce nazi Almanyası'

nın, daha sonra da Japon emperyalizminin yenilmesinde ve böylece dünya uygarlığının korunmasında belirleyici rol oynadı.

Halk kurtuluş güçlerinin savaşçıları, Yugoslavya, Polonya, Çekoslovakya, Bulgaristan, Arnavutluk, Romanya ve Macaristan yurtseverleri, faşizme karşı direnişte ve yeraltı hareketinde yer alanlar, faşist işgalcilere karşı fedakarc bir mücadele yürüttüler. İnsanlığın bu en tehlikeli düşmanına karşı verilen savaşta en önde, halklarının sadık çocukları, ateşli enternasyonalistler olan komünistler vardı. Anti-Hitler koalisyonunda yeralan ABD, İngiltere, Fransa, Çin ve diğer devletlerin halkları ve ordularının, İkinci Dünya Savaşı'ndaki zaferine büyük katkıları vardır.

Sovyetler Birliği'nin Büyük Yurtsever Savaş'taki zaferi tümüyle mantıktır. Onun kökleri, Ekim Devrimi ile doğan sosyalist sistem yapısında yatar. Emperyalist gericiliğin, Sovyet sisteminin sağlam olmadığına ilişkin umutlarının hayal olduğu görüldü. K.U. Çermenko'nun belirttiği gibi: "Savaşın seyri ve sonuçları bir kez daha gösterdi ki, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği sağlam temellere dayanmaktadır".

Sovyetler Birliği'nin gücünün ve savaş'taki zaferinin maddi temeli onun sosyalist ekonomisi idi. O, nazi Almanyası'nın ekonomisine olan üstünlüğünü ve savaş kazanmak için, kullanılabilir potansiyeli en etkin biçimde kullanma yeteneğini ortaya koydu. Endüstriyel temeli nazi Almanyasınınkinden dar olmasına rağmen -çünkü nazilerce işgal edilen birçok Avrupa ülkesinin kaynakları onların emrinde idi- Sovyetler Birliği, savaş boyunca düşmanın ürettiğinin hemen hemen iki misli kadar yüksek nitelikte silah ve askeri malzeme üretti. Sosyalist tarım, Sovyet ordusuna ve halkına yiyecek maddeleri, endüstri için ise hammadde sağlayarak savaşın zorlu sınavını başarıyla verdi.

Sovyet halkının moral gücü, Büyük Yurtsever Savaş sırasında canlı biçimde görüldü. Sosyalist ideoloji onun güçlü kaynağı idi. Marksizm-Leninizmin idealleri halkımıza coşku verdi ve onun direniş ve emek kahramanlıkları yaratarak savaş kazanmasını sağladı.

Sovyet halkı, cepheye olsun, cephe gerisinde olsun, savaşın akıl almaz güçlüklerine karşı koyarak ülkesini kararlılıkla savundu ve sonunda yendi.

Büyük Yurtsever Savaş, Sovyet Silahlı Kuvvetleri'nin, kapitalist dünyanın en güçlü ve en iyi eğitilmiş ordusu olan nazi ordusuna üstünlüğünü açık biçimde ispat etti. Sovyet ordusu teknik donanımı, subay ve erlerinin ahlakı, politik ve savaşçı nitelikleriyle üstün geldi.

Sovyet partizanları ve yeraltı savaşçıları düşmanın cephe gerisinde aktiftiler. Onlar, kahramanca mücadeleleriyle zaferi yakınlaştırdılar.

Parti, politik, yönetsel ve askeri li-

derliğin güçlü birliğini, halkın ve ordunun, cephenin ve cephe gerisinin birliğini sağladı. O, gerçek savaşçı bir parti idi. Üyelerinin yarısından çoğu aktif ordu hizmetinde idiler. Savaşın sonlarına doğru ordudaki her dört askerden biri komünistti.

Savaşın Sonuçları

Sovyet halkının emperyalizmin saldırgan güçleri üzerindeki zaferi tarihi önemdedir. Bu, dünyada sosyalizmi yıkabilecek veya onun gelişimini durdurabilecek hiçbir gücün olmadığını kanıtladı. Zafer Sovyet devletinin prestijini yükseltti ve dünya ölçüsündeki etkinliğini büyüttü.

Savaş'taki tarihi Sovyet zaferi, dünya güçler dengesini kesin ve geri dönderilemez biçimde sosyalizmden yana değiştirdi. Emperyalizm, dilediği şekilde gezegenimizdeki halkların kaderine hükmetme veya iradesini onlara zorla kabul ettirme şansını yitirdi.

Büyük Yurtsever Savaşın verdiği dersler, dünya egemenliği peşinde koşanlar için ciddi bir uyardır. Bunlar açıklıkla gösteriyor ki sosyalizmle olan tarihi hesaplaşmayı silah gücüyle çözmeye kalkışacak herhangi bir emperyalist girişim, boş mitler ve hayaller gibi kaybetmeye mahkumdur.

Dersler Unutulmamalı

Gericiler emperyalist çevreler, yeni savaşlar ve askeri sürüşmeler için planlar hazırlarken geçmişin derslerini de arşivlere havale etmeye çalışıyorlar. Böylesine saldırgan ve maceracı bir politika kendisini özellikle şimdiki ABD yönetiminin eylemlerinde açığa vuruyor. O, sosyalizmi, onun sosyopolitik sistemini ortadan kaldırmak için bir haç seferi ilan etmiş bulunuyor. Son dönemde Vaşington, askeri stratejik güç dengesini ne pahasına olursa olsun bozmak, SSCB ve tüm sosyalist ülkeler topluluğu üzerinde askeri üstünlük sağlamak için harekete geçmiştir. Önemizdeki yıllara da yönelik olarak, görülmemiş çapta bir silah üretimi planlanmıştır, nükleer ve diğer tipte kitlesel kırım silahları depo edilmektedir. Amerika şimdi uzayın askerileştirilmesine başlamıştır. Bir dizi Batı Avrupa ülkesine yeni nükleer ilk darbe füzeleri yerleştirilmektedir.

ABD, askeri hazırlıklara hız verişini haklı gösterme çabasıyla, kendi uydurduğu masal, "Sovyet askeri tehdidi"ni propaganda ediyor ve dünyanın hemen her bölgesindeki "hayati çıkarları"ni savunma gereğini ileri sürüyor. O, bu sahte gerekçelerle, askeri varlığını Amerika'dan binlerce kilometre ötele yayıyor, uluslararası durumu gerginleştirmek için her bahaneyeye başvuruyor, askeri çatışmaları körükliyor, arkasından da, silahlı güçleri kullanarak tehdidiyle veya gerçekten kullanarak, olayları kendi saldırgan emperyalist

(Devamı Sayfa 15'te)

70. YILINDA ERMENİ SOYKIRIMI

bahsediyor R.A.) Türkler bütün Ermeni hastaları ve memurlarını derhal hastaneden çıkarmışlardır. Bundan başka bütün yaralıları da yangında yakmışlardır. İzzet Bey bir kol yahut bacağın katından sonra aletleri dezenfekte ettirmemiş. Genç madamların canını sıkan diğer şeyler de ölü taşıyan aynı arabalarla sebze, ekmeğe ve sair erzak ve hasta taşıtırılması keyfiyeti idi." (age s. 31)

"12 Mayıs'ta Van şehrinin üçte ikisine hakim bulunuyorduk. Ermeniler büyük binaların üçte birine sahip idiler. Bunları da tahrip için buralara geceli, gündüzlü dane yağdırıldı. Ermenilerin mukavemetleri çok iyi idi; münhasıran ilk haftasında Van şehrine 16.000 bomba ve dane atılmış idi." (age s.32)

"Bu güzel manzaranın letafeti ile, bozuk mizacı, zevkiyap olduğu bir dakikada nazarım birdenbire müthiş bir manzaraya çırpıtı; yol kenarındaki bir tepede yarı çıplak, kanlı binlerce ceset vardı; cellatların kurşun ve bıçaklarıyla bu cesetler yere serilmişti. Bazı cesetlerin azaları henüz hareket halinde, bir kısım ölümlerin gözleri çıkarılmış ve bunların yanına üşüşen köpekler bağırsakları vücuttan ayırmışlardı. Bu manzaranın canhıraş tesiri altında yolumuza devam ettik; ekseri yerde atlarımız cesetler üzerinden atlıyarak geçmeğe mecbur oluyordu; nihayet Siirt'e geldik. Burada polisler ve ahali Hristiyan evlerini yağma etmekle meşgul idiler." (age s.49)

Nögalisin daha sonra Siirt'de gördükleride diğer yerlerdekinden farklı değil:

".. katiller bunu da demirle parça parça ettiler. Bundan sonra çocuk ve ihtiyar cesetlerinden mükrekkep alay geçti; bunların başları kaldırımlar üzerinden sirtülerek götürülüyordu; yanlarından geçenler ölümlere tükürüyorlardı.

"Çok hazin ve kanlı olaylar gözümün önünde akıp gidiyordu; bu feci manzaralara baka baka yoruldu. Nihayet ikametgahıma döndüm ve böyle cinayetlere rıza gösteren Halil Paşa'nın bayrağı altında hizmet etmemeğe kat'i olarak karar verdim." (age s.49-50)

Bir İtiraf

Nögalis'in yukarıda değinilen kitabına kaymakam Hakkı tarafından yazılıp eklenen bir cevap var. Kitap bu cevapla birlikte askeri matbaada bastırılmış ve gizli tutulan yayımlar arasında yerini almış. Bu bakımdan da Kaymakam Hakkı'nın verdiği cevap tartışmasız devletin resmi görüşünü yansıtır.

Ve bu yarı-resmi belgede 1915 olayları ele alınırken belki de farkına varılmadan her şey gayet açık biçimde itiraf ediliyor, İttihat ve Terakki yönetiminin kanlı eyleminin asıl gerekçesi açıklanıyor. Şöyle söylüyor kaymakam Hakkı.

".. O zaman Nögalis görecektir ki, yapılan muamele haklı olarak yapıl-

mıştır. Bu muamelenin icra ve tatbikati hususunda hükümet geç bile kalmıştır. (age s. 65. Kaymakam Hakkı'nın verdiği cevaptan)

"Maalesef Ermeni komitaları istiklal peşinde koştu; her vasıtaya başvurarak milli menfaatlerinin tenmiyesine ve istiklallerinin teminine çalıştılar. Türk'lüğe ve Türklere karşı buğzü nefreti arttıracak eserler yazdılar. Ayrıca da gençlerin fikirlerini zedeliyecek ihtilal, milliyet, istiklal esasları üzerinde kitaplar çıkardılar." (age s.65)

"Aynı zaman Boğos Nohar Paşa riyasetinde bir Ermeni heyeti de Osmanlı memleketindeki Ermenilerin muhtariyetini istihsal için Avrupa kabineleri nezdine gönderiliyordu." (age s.66)

"..Faaliyet öyle bir dereceyi buldu ki artık bir gün bile ihmâl ve müsamahanın devlete çok pahallıya malolacağı anlaşıldı. Binaenaleyh memleketin en buhranlı bir zamanında vazifeyi vataniyeden firar eden, casusluk yapan, hayatımıza kasteden, askere, jandarmaya, islam ahaliye karşı en müthiş cinayet ve senayii irtikap eden, ateş ve kan saçan Ermeni komitalarına ait merkezlerin derhal seddine ve efradının dağıtılmasına lüzüm gördü ve bu kararını 11-Nisan-331 (24 -Nisan-1915) te icraya mecbur oldu." (age s. 73)

Sözü daha fazla uzatmaya gerek yok. Katliamın gerekçesini bundan daha açık şekilde ifade eden bir başkasına rastlamak oldukça zor. Görüldüğü gibi o dönemin yöneticilerinden olan Kaymakam Hakkı Ermenilerin ulusal demokratik haklar talep etmelerini, bunun için çaba harcamalarını büyük bir suç sayıyor, "Maalesef Ermeni komitaları istiklal peşinde koştu", "milli menfaatlerinin tenmiyesine ve istiklallerinin teminine çalıştılar" "Türk'lüğe ve Türklere karşı buğzü nefreti arttıracak -ki bununla kastedilen Türk burjuva milliyetçiliği, ırkçılığdır R.A.- eserler yazdılar" gibisinden sözlerle kızgınlığını dile getiriyor. Gene aynı kişiye göre Ermenilerin uluslararası planda destek aramak üzere Avrupa ülkelerine bir heyet göndermeleri ve muhtariyet (özerklik) elde etmeye çalışmaları da büyük bir suçtu.

Gerçi yazar Ermeni komitalarının kan ve ateş saçtığını, "islam ahaliye" saldırılarda bulduklarını da söylüyor; ama Türk devlet adamlarının bu tür propaganda da son derece usta oldukları ve tarihlerini yalan üzerine temellendirdikleri göz önüne alınırsa bu sözlerin fazla ciddiye alınacak bir tarafı olmadığı kendiliğinden açığa çıkar. Diğer taraftan, varsayalım ki Ermeni komitaları yer yer silahlı eylemlere başvurdu. Bu da, bir halkı topyekün ortadan kaldırmaya yönelik bir soykırım suçunun işlenmesini mazur gösteremez.

Diğer taraftan Nögalis'ten verdiğimiz alıntılar sadece olayın içerisinde

yaşamış yabancı bir gözlemcinin dile getirdiklerinden rastgele seçilmiş örneklerdir.

Bunun ötesinde Ermeni katliamı günümüzde hala halk arasında tartışılıyor, canlılığını koruyor. Katliam günlerini yaşayan pek çok insan hala hayattadır. Katliam bölgesinde yaşayan insanların o döneme ilişkin pek çok tüyler ürpertici hikayeyi büyüklerinden dinlemişlerdir. Ülkemizin yaşlı insanları yer, zaman ve isim vererek gerçeği dile getiriyorlar. Unutmamak gerekir ki bu anlatılanlar burjuva basınının, oraya çöreklenmiş kiralık kalemlerin uydurmaları değil. Prof. ünvanlı Sosyal ve Ataöv gibi, bilimsel hünerlerini egemen sınıfların izlediği iğrenç politikanın emrine sunmuş kişiler de değil bunları anlatanlar. Halkın anlattıkları herhangi bir çıkara, önyargıya dayanmayan gerçek şeylerdir, doğrudur.

Kaldı ki gerek ülkemiz Kürdistan'da ve gerekse Anadolu'nun değişik yörelerinde Ermeni kültürü bugün de, diğer halkların kültürleriyle yan yana yaşıyor. Ermenice yer ve köy isimleri, bu halka ait su kemerleri, bentler, bağlar, bahçeler, kilise vb. yapıların harabeleri orta yerde duruyor. Türk hükümeti hernekadar Ermeni ve Kürt tarihi değerlerini, eski kültürlerin izlerini yoketmeye çabaladıysa da bunu tam anlamıyla başaramadı. O halde çok değil, daha bundan 70 yıl önce Anadolu'da yaşayan Ermeni halkına ne oldu? Eğer katliam yapılmadıysa nereye gitti bu kadar insan?

Görülüyor ki "Türk Tezi" diye ortaya atılan ve tümüyle gerçekdışı iddialar üzerine kurulan Türk burjuvazisine ait tezin herhangi bir inandırıcılığı yok.

Unutmamak gerekir ki Ermeni soykırımına neden olan politika bu gün Kürt halkının varlığını inkar eden, bu halkın en küçük bir ulusal-demokratik talebini dahi kanla bastıran, onun dilini ve müziğini eşkiyaca yöntemlerle yasaklayan politikanın aynısıdır. Bu, kendisi de bir İttihat ve Terakki olan Türk Başbakanı İnönü'nün".. Bu ülkede sadece Türk ulusu etnik ve ırksal haklar talep etmek hakkına sahiptir. Başka hiç kimsenin böyle bir hakkı yoktur" sözlerinde ifadesini bulan veya aynı dönemde Adliye Bakanı Esat Mahmut Bozkurt'un:

".. Türk bu ülkenin yegane efendisi, yegane sahibidir. Saf Türk soyundan olmayanların bu memlekette bir tek hakları vardır: Hizmetçi olma hakkı, köle olma hakkı.." diye dile getirdiği Hitlervari politikanın bir ürünü, sonucudur.

Tarihi Olaylardan Doğru Dersler Çıkarmak Gerekir

1915 yılında yüzbinlerce Ermeninin katledilmesi, bir okadarının da yerinden yurdundan sürülmesi, Osmanlı yö-

(Devamı Sayfa 14'te)

Kaddafi'nin Demeci**YİĞİTÇE ve ONURLU BİR DAVRANIŞ**

Libya Arap Sosyalist Halk Cemahiriyesi lideri Albay Muammer Kaddafi bir süre önce kurulan 'Devrimci Ulusal Arap Cephesi'nin kuruluş töreninde yaptığı konuşmada Kürt ulusal sorununa da değindi, Kürt ulusunun kurtuluş mücadelesinin haklı bir mücadele olduğunu belirterek, "Arap ulusu olarak sizlerle omuz omuza, el ele mücadele edeceğiz", dedi.

Kaddafi, konuşmasında ayrıca şunları söyledi:

"Kürt ulusunun bağımsızlık mücadelesini ve topraklarının bütünlüğünü kesin bir şekilde destekliyoruz. Bu herkesçe, özellikle şimdi aramızda olmayan ve toprakları için kahramanca mü-

cadele eden savaşçılar tarafından da iyice bilinmelidir."

Bu, sayın Kaddafi'nin Kürt halkının mücadelesi ile ilgili ilk demeci değil. Önceki yıllarda da o, çeşitli ke-reler halkımızın mücadelesine duyduğu sempatiyi dile getirmişti.

Libya Arap Sosyalist Halk Cemahiriyesi liderinin bu tutumunun Türk sömürgeci-faşist yönetimini tedirgin ettiği açıktır. Onlar, bir yandan ucuz petrol sağlamak, diğer yandan Libya'daki müteahhitlik işleri ve bu ülkede işçi çalıştırma nedeniyle genel olarak alttan alıyor ve öfkelerini gizlemeye çalışıyorlar. Ancak bu kez, Türk burjuva basını ra-

hatsızlığını açıkça dile getirdi ve Kaddafi'nin bir kez daha 'gaf' yaptığından söz etti. Ayrıca diplomatik kanallardan Libya'nın uyarıldığı da iddia ediliyor.

Ne var ki, Albay Kaddafi'nin Kürt halkının mücadelesine gösterdiği moral destek yiğitçe ve onurlu bir tutumdur. Özellikle de, halkımızın mücadelesine karşı uluslararası bir suskunluğun sürdüğü koşullarda bu tutum daha da anlamlıdır.

Emperyalistler ve Ortadoğu'daki tüm gericiler Libya'ya ve onun lideri Kaddafi'ye öteden beri derin bir kin duyuyor ve bu ülkeye karşı açık ve gizli tertiplere girişiyorlar. Emperyalizmin dümen suyundaki Türk fa-

şist rejimi ise bu tür tertiplerde bir maşa rolü oynuyor. Onlar, yalnızca Albay Kaddafi Kürt halkının haklı mücadelesini açıkça dile getirdiği ve ona destek olduğu için değil, aynı zamanda bölgede anti-emperyalist ilerici bir politika güttüğü için de ona düşmanlar.

Ancak Kürt halkı da dar gününde kendisine dostluk gösterenleri unutmayacaktır. Emperyalistler ve siyonistlerle işbirliği içindeki Türk sömürgeci rejimi ve öteki bölge gericileri el ele vererek halkımızın kurtuluş mücadelesini boğmaya çalışırken, halkımıza uzatılan bu dostluk eli Kürt ve Arap halkları arasında kardeşliğin ve dayanışmanın güçlenmesine hizmet ediyor.

70. YILINDA ERMENİ SOYKIRIMI

(Baştarafı Sayfa 13'te)

netiminin tarihte işlediği bir çok insanlık suçundan bir tanesidir. Böyle bir olaya günümüzde tepki gösterilmesi, onun kınanması elbette haklı nedenlere dayanan bir mücadeledir. Ve elbette bu soykırımını gerçekleştiren İttihat ve Terakki yönetimi ile birlikte, ondan devraldığı mirasa sahip çıkan, bu olayı kınamaya bile yanaşmayan; daha da önemlisi aynı politikayı bugün de sürdüren Türk burjuva yönetimi sorumludur. Suçluların ise doğal olarak yaptıklarının hesabını vermeleri gerekir, zaten eninde sonunda olacak olan da budur.

Diğer taraftan 1915 soykırımının değerlendirilmesi yapılırken suçlu ile suçsuzun, dost ve düşmanın birbirinden ayırdelebilmesi önem kazanıyor. Açık ki İttihat ve Terakki yönetiminin yaptığı bu katliamdan dolayı emekçi Türk halkı sorumlu tutulamaz. Ermeni halkının düşmanları Türk işçileri, köylüleri, memurları vs. değil, Türk burjuvazisidir, Türk devletidir.

Osmanlı yönetimi aynı zamanda Kürt, Laz Çerkez gibi müslüman halkları Ermenilere karşı kıskırttı. Onlardan destek gördü. Bunun sonucu olarak da yüzyıllarca yanyana barış içerisine yaşamış halklar arasında yer yer çatışmalar çıktığı oldu. Ve yine bu da, bu halklarla Ermeni halkı arasında bir düşmanlık nedeni olarak görülemez elbette.

Kaldı ki tüm kıskırtma ve zorlamalara rağmen Osmanlı yönetimi pek çok yerde başarılı olamadı da. Örneğin Kürdistan'ın Dersim bölgesi çoğunlukla Ermenilere sahip çıktı, onları koru-

du. Sağlanan bu destek sayesinde çok sayıda Ermeninin yaşamını yitirmekten kurtulduğu biliniyor.

O dönemde aktif politika içerisinde yer alan Dersimlilerden biri olan Doktor Nuri bu olayı şu cümlelerle dile getiriyor:

"1915-1916 yıllarında etraf vilayetlerden Dersim'e gelerek iltica ve gerekse Dersimliler tarafından kurtarılp getirilen Ermenilerin sayısı 36.000 olduğunu bizzat şahıdım. Bu Ermeniler uzun müddet Dersim'de muhafaza edildikten sonra, Rusların Erzincan vilayetini işgalleri sırasında yine Dersimlilerin himayesi altında Rus kuvvetlerine iltihak etmişlerdir.

"Elaziz Valisi Sağiroğlu Sabit, Dersimi Ermenilere bir sığınak telakki ederek, bilhassa Ağzunik mıntikasını kinaye olarak Paris adıyla adlandırmıştı. Bu Ağzunik mıntikasında hususi yatakhaneli bir yetimhane dahi tesis edilmişti. Ruslara iltihak etmeyerek Dersim'de kalan Ermeniler, sulhun aktinden sonra kendi istekleriyle Suriye, İstanbul ve Amerika'ya çekilmişlerdir." (Doktor Nuri. Kürdistan Tarihinde Dersim, s.41)

Aradan yıllar geçtikten sonra 1937-38 Dersim katliamı sırasında Türk subaylarının 1915'te Ermenileri korudukları gerekçesiyle Kürt köylülerine duydukları kını ifade etmekten çekinmedikleri, hatta "Ermeni kardeşleriniz gitti, şimdi sıra sizde. Sizi de onların yanına göndereceğiz" diye aracı sözler sarfettikleri, bugün halk arasında konuşulan bir başka tarihi gerçektir.

SOL BİRLİK

ÇIKTI

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği'nin aylık yayını organı SOL BİRLİK gazetesinin ilk sayısı Mayıs ayı başında çıktı.

Gazete SOL BİRLİK'in ortak çalışmalarını yansıtaacağı gibi Deklerasyon'da ve Demokratik Güçbirliği Programında belirlenen ortak amaçlara uygun bir yayım politikası izleyecektir.

Demokrat ve yurtsever insanlarımızı bu ortak ürüne destek sağlamaya çağırır ve SOL BİRLİK gazetesine başarılar dileriz.

CİNAYET CETESİNİN ...

(Baştarafı Sayfa 2'de)

nucuna varmanız gerekiyorsa da, meramın başka olduğu kendiliğinden anlaşılacaktır. Değişen suçun niteliği değil, pazarlık ortamının kendisidir.

Türkeş'in daha uzun süre tutuklu kalmasını, hele idamını kimse beklemiyordu. O, kanlı elleriyle aktif politika içerisinde yeniden yerini alacaktır. Ama, Türkeş ve suç ortaklarının bir gün gerçekten yargılanıp hakettikleri cezalara çarptırılmalarını da hiç bir güç engelliyemeyecektir.

" BEŞLİ PLATFORM" NEDEN ... (Baştarafı Kapakta)

leceğini sanıyorlar. Bu elbette kendi bilecekleri iş. Ancak bu arayış onların yurtsever güçbirliğine yaklaşımlarının da temel ögesi oldu. Program görüşmelerinin daha başlarında, 'güç ve eylem birliği, ideolojik-siyasi ve örgütsel birlikler için gerekli ortamı oluşturmaya çalışır ve buna hizmet eder' biçiminde bir öneriyi programa koydurma çabaları da bunun ürünü idi. Beşli Platformda, siyasi birlik konusunda umduklarını bulamayınca da artık ona gerek duymadılar.

KUK'lu arkadaşların bazı tespitleri, hiç kuşkusuz doğrudur; 'Kürdistan devrimci hareketindeki genel çözümsüzlük' deyimi talihsiz ve yanlış bir kanı ise de "siyasi yapıların kendi örgütsel çözümsüzlükleri", "derinleşen örgütsel bunalımları" gerçekten de vardır ve onlar, "örgütsel çözümsüzlükleri ortak platformlara taşıyorlar" da.. Ama bu en başta KUK'un durumuna uyuyor. Eğer KUK'lu arkadaşlar kendilerini böylesine bir çözümsüzlük ve bunalım içinde görmeyip, baştan beri, platformun bir an önce amaçlarına ulaşması, program ve tüzüğün tamamlanması, daha sonra da bu güçbirliğinin hayata geçmesi, adım adım gelişip güçlenmesi için çaba göstereleceklerdi, bu halkımızın mücadelesi için de, kendile-

ri için de çok daha iyi olurdu. Ne var ki onlar bu denli sorumlu davranmadılar.

Biz çalışmaların daha başında, bu çalışmalara katılan veya katılmasını beklediğimiz örgütlerin henüz gerekli siyasi olgunluğu, deneyimi, istikrarı kazanmadıklarının bilincinde idik. Bu nedenle, cephe gibi daha ileri bir örgütlenmeyi, denetimi, karşılıklı güveni, örgütsel istikrarı gerektiren iddialı bir adla değil de, basit bir güç ve eylem birliği ile işe başlamayı ve süreç içinde daha ileri adımlar atıp bunu bir cephe organizasyonuna dönüştürmeyi önerdik. Bir sonuca ulaşmayan dört yıllık çalışma, bu konuda ihtiyatlı davranmakta ne denli haklı olduğumuzu gösterdi. Üstelik bu dönem kimi örgütleri silip süpürdü ve daha da süpürebilir.

Biz varılan sonucu, KUK'lu arkadaşların deyimiyle "en ciddi adımlardan biri" veya "önemli bir kazanım" saymıyoruz. Ama elbet bu çalışmalar tümüyle boşa gitmedi, ondan deneyimler de kazandık. Bu deneyimler, ileride, yurtsever güçlerin birliği yönünde daha sağlam adımlar atmak için bize yardımcı olacaktır. Eğer bugün birlik koşulları yoksa, veya başaramadıkça, bu yarın koşulların birlik için olgunlaşmayacağı veya bizim bu tür çalışmalar-

dan el etek çekeceğimiz anlamına gelmez. Hayır, biz her zaman yurtsever güçlerin birliğini savunacağız ve bunun için çaba göstereceğiz. Diğer yandan, bu işin, birlik konusunda asgari sorumluluk duyan örgütler de gerektirdiğini elbet hatırdta tutacağız.

SOSYALİZM VE BARİŞ ... (Baştarafı Sayfa 11'de)

planlarına uygun biçimde kanalize etmeye çalışıyor. Bu, Lübnan'daki eşkiyalıkla, Grenada'ya karşı işlenen saldırganlıkla, Nikaragua ve Afganistan'a karşı sürdürülen ilan edilmemiş savaşla, El Salvador'un içişlerine yapılan müdahale ile, Küba ve Suriye'ye karşı açık tehditlerle kendini gösteriyor. Terörizm ve diğer devletlere karşı yıkıcı eylemler şimdiki ABD yönetiminin dış politikasının değişmez bir parçası olmuştur.

Sovyetler Birliği, bugünkü karmaşık uluslararası durumda, kararlı ve sürekli olarak dünya barışını korumak ve güçlendirmek, savaş ve saldırı güçlerini durdurmak için çaba gösteriyor. O, silahlanma yarışının tekerleğini durdurmak ve geriye çevirmek için, diğer kardeş sosyalist ülkelerle birlikte bir dizi somut ve gerçekçi öneriler yaptı.

* * *

Sovyet halkının Büyük Yurtsever Savaşta kazandığı zafer, sosyalizm ve barış güçlerinin de zaferi idi. O, Lenin'in, Sovyet ülkesinin düşman güçlerin hertürlü atağına karşı duracağına, "uluslararası sosyalizmin bir meşalesi ve tüm emekçiler için bir örnek olarak, güvence içinde" kalacağına ilişkin sözlerini pratik içinde canlı biçimde kanıtladı. O, sosyalizmi, geleceğin tümüyle ona ait olduğu bu sosyal sistemi yıkmayı amaçlayan emperyalist planların bir hayal olduğunu gösterdi. Zafer, aynı zamanda barışın yüksek bedelini de gösterdi. O, tüm iyi niyetli insanları, barışı korumak ve güçlendirmek için etkin biçimde mücadeleye sevk ediyor.

HİTLER FAŞİZMİ ... (Baştarafı Sayfa 4'te)

Ne var ki, ABD'nin ve diğer emperyalist güçlerin tüm çabalarına, açık saldırı ve propagandalarına rağmen İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden bugüne kadar devam edegelen süreç ilerici insanlıktan yanadır. Bu süreçte dünya sömürgecilik sistemi çöktü, Asya, Afrika ve Latin Amerika'da bir dizi ülke sosyalizm yoluna girdi.

Emperyalizmin son yıllarda daha da şiddetlenen silahlanmayı trmandırma ve barış alehtarı eylemlerine karşılık dünya barış güçleri de büyüüp kitleleşerek halk yığınlarını sarıyor. İnsanlığın bu savaşı da kazanacağına ve emperyalizmin gerici, insanlık düşmanı hayal ve heveslerini boşa çıkaracağına kuşku yoktur.

ZİNDANLAR KİTLELERİN MÜCADELESİYLE ... (Baştarafı Kapakta)

faşist çetelere karşı kendilerini savunmak için eline silah almış solcuları ve yurtsever insanları politik tutuklu saymıyor. Oysa en büyük terörist Türk devletidir, Evren-Özal çetesidir. Son 4-5 yıl bunu açıkça gösterdi.

Evren-Özal takımı, bir yandan kulaklarını af sözüne tıkar veya öfkeyle tepki gösterirken, diğer yandan, politik tutuklulara karşı alçakça tertiplere girişiyorlar. "Pişmanlık Yasası" dedikleri şey bunun örneği. Bu, canını bağışlama, veya cezanın hafifletilmesi adına, ilerici, yurtsever tutukluların inancını yıkmayı, onları satın almayı, bir hain durumuna düşürmeyi amaçlıyor.

Faşist rejim, iç ve dış kamuoyunun zorlamasıyla göstermelik bir affı da sahneleyebilir. Bunun da işaretleri var. Ancak bununla esas olarak içerdeki faşist katilleri, MSP'lileri (eğer kaldıysa) bırakmayı amaçlıyorlar. Solcuları ve Kürt yurtseverlerini, sendikacıları ve demokrat insanları ise affın dışında tutmakta kararlı olduklarını bir ağızdan dile getiriyorlar. Uğur Mumcu gibi şovenler de Kürt yurtseverlerini ve binlerce solcuyu politik tutuklu kapsamının dışında tutmaya özen gösteriyorlar.

Zorbaların tutumu elbet bellidir. İpler Evren-Özal çetesinin elinde oldukça zindanların boşalmasıdır. Ne var ki onlar, böylesine göstermelik bir affa kimseyi kandıramıyacaklar, iç ve dış demokratik kamuoyunun mücadelesini durduramayacaklar.

Politik tutukluların özgürlüğe kavuşması ise en başta halklarımızın mücadelesiyle olacaktır. Politik tutuklulara özgürlük istemini elden bırakmamalıyız. Bunu yığınlara mal etmeli ve dış kamuoyunun desteğini genişletmeliyiz. Bu mücadeleyi faşist rejime karşı genel mücadeleye bağlamalıyız.

Faşist rejim kalıcı değildir ve yıkılacaktır. Ve o gün gelince, bakalım halkımız faşistleri, zorbaları, halk düşmanlarını affedecek mi?

Hiç kuşku olmasın, roller değişecektir.

70.YILINDA ERMENİ SOYKIRIMI

Ermeni sorunu güncelliğini koruyor. 24 Nisan günü Ermeniler, Osmanlı yönetiminin soydaşlarına karşı giriştiği soykırımı (jenosid) nın 70. yıldönümü nedeniyle faaliyetlerini yoğunlaştırdılar. Bu amaçla anma toplantıları düzenlendi, protesto gösterilerinde bulunuldu ve uluslararası kamuoyunun desteğini kazanabilmek amacıyla başka türden çalışmalar yapıldı, yapılıyor.

Diğer taraftan Türk devleti de boş durmuyor. Türk burjuva yönetimi ötedenberi herkesçe iyi bilinen bu kanlı olayı inkara devam ediyor ve Osmanlılardan devraldığı bu kirli mirası temizlemek için çaba harcıyor.

Özellikle de geçtiğimiz aylarda, ermeni örgütlerinden biri tarafından daha önceleri Paris Orly havaalanında patlatılan ve bir çok kişinin ölümüne yol açan bombalama olayı sanıklarının yargılaması sürerken, Türk hükümeti bunu bir fırsat olarak değerlendirdi, geniş çevrelerin olaya duyduğu tepkiden de yararlanarak yoğun bir propaganda kampanyasına girişti. Üstelik bu sefer uluslararası alanda kimsenin cidiye almayacağı belli olan ırkçı-şöven simalar yerine Mümtaz Soysal, Türkaya Ataöv gibi adı demokrata, hatta solcuya çıkmış piyonlar piyasaya sürüldü.

Burjuva çevreleri Paris davası sonucunu çarpıtmaktan da geri kalmadı. Mahkeme bombalama ve ölüme meydan verme gibi nedenlerle sanıklara ceza verirken onlar bunu Ermeni iddialarının çürütüldüğüne "Türk görüşü" nün zafer kazandığına örnek gibi sunmaya kalkıştılar. Oysa mahkeme kararı, soykırımın yapıp yapılmadığını saptamaya ilişkin değildi ve zaten Paris mahkemesinin görevi de olamazdı bu iş.

Sorun böylesine güncelken Ermeni katliamını önyargısız ele almak, onu tarihi ve toplumsal koşulların ışığı altında değerlendirmek gerekir. Hiç bir ilerici kişi ve kuruluş yeri geldiğinde böylesi bir olaya seyirci kalamaz, gerçeklerin gün ışığına çıkarılması için çaba harcamaktan geri duramaz.

Bütün bunların ötesinde Kürdistanlı devrimci ve demokratik güçler, yurtsever insanlar açısından bu konuya eğiliminin ayrıca önemi var. Çünkü soykırımın büyük bir bölümü ülkemiz Kürdistan'da gerçekleşmiş ve toplumumuz ondan derin şekilde etkilenmiştir. Kürdistan, bugün hala bu katliamın canlı bir müzesi gibidir.

Ermeni Soykırımı Hangi Koşullarda Ortaya Çıktı

Bilindiği gibi Osmanlı imparatorluğu döneminde Ermeni nüfus Anadolu'nun değişik bölgelerinde yaşıyordu. Ermeniler, daha çok ticaret ve zanaatkarlık alanında gelişme göstermişlerdi

ve çoğunlukla da şehir merkezlerinde oturuyorlardı. Gerek bu ve gerekse daha başka nedenlerle Ermeni halkı hızlı bir ulusal uyanış sürecine girmişti.

Nitekim 19. yüzyılın sonlarına doğru bu gelişmelerin de etkisiyle 1887 yılında Cenevre'de Hınçak, 1890 yılında ise Tiflis'te Taşnak isimli örgütler oluşmuştu. Sosyalist görüşlere sahip Hınçak'a karşılık, Taşnak burjuva milliyetçi görüşleri savunan bir örgüttü.

Diğer taraftan aynı dönemde Türk burjuvazisi de tarih sahnesine çıkmaya başlamış, milliyetçi görüşler hayli gelişme kaydetmişti. Üstelik Türk burjuva milliyetçiliği, Osmanlı baskısı altında bulunan diğer uluslarınkinden farklı bir seyir izliyordu. Ezilen halkların milliyetçi akımları ülkelerini işgalden kurtarmayı ve bağımsız devletlerini kurmayı hedef edinirken, Türk milliyetçi çevreleri Osmanlı sınırlarının aynen korunmasını, hatta koşullar elverdiğinde daha da genişletilmesini düşünüyorlardı. Daha doğrusu Türk burjuvazisi Osmanlı sömürgesi durumunda olan ülkelerin kopmalarını, diğer bir deyişle o pazarları kaybetmeyi; çıkarlarına ters düştüğü için istemiyordu. Bu da Türk milliyetçiliğinin daha baştan itibaren şovenist karakterde, başka halklara karşı düşman bir çizgide ortaya çıkmasının maddi temellerini oluşturuyordu.

İşte ermeni soykırımının altında yatan temel neden de buydu. Gerçek şu ki ırkçı İttihat ve Terakki yönetimi bu katliamı, Anadoluyu Türkleştirmenin bir adımı olarak planlayıp hayata geçirdi.

Ermeni Soykırımı Tarihi Bir Gerçektir

Yukarıda da değinildiği gibi Türk burjuvazisi bugün hala Ermeni halkına karşı girişilen kanlı katliamı görmezlikten geliyor, onu inkara yelteniyor. Bunu yaparken de bilim adamı, tarihçi, araştırmacı kisvesi altındaki bir takım döküntüler eliyle piyasaya uydurma belgeler, yalan yanlış bilgiler sürüyor, ak'ı kara göstermeye çalışıyor.

Ancak bu tür çarpınışların boşuna olduğu açık. Zaten onun içindir ki Ermenilere karşı böyle bir soykırımı girişilmediğini söylerken; Türk devlet yöneticileri gülünç duruma düşüyor, yalnızlıktan kurtulamıyorlar.

Her şeyden önce Ermeni katliamı üzerinden geçen süre 70 yıldır. Ortalama bir insan ömrü kadar olan bu süre ise tarihi bakımdan çok kısa bir zaman dilimini ifade eder. Bu yüzden de bahsi geçen soykırım ile ilgili çok sayıda somut bilgi ve belge bulmak zor değil. Elde pek çok tarihçinin, gözlemcinin yazdıkları, anlattıkları var. Örneğin o tarihte, yani katliam günlerinde Osmanlı ordusunda görev yapmış olan

Latin Amerikalı bir subayın anlattıkları olaylara ışık tutacak nitelik taşıyor:

"..Mutaarrızlar kapıları kırıyorlar ve çitler üzerinden atlayarak evlere giriyorlardı. Müdafaaya gayrimuktedir mazlumları süngüliyorlar, bedbaht kadın, ana, kızları ayakları önünde ve kollarında bulunan cesetleri sokağa atmağa icbar ediyorlar, diğer bir grüuh ta elbiselerini soyarak cesetlerini çıplak bir halde (karga ve çakallara yem olmak üzere) oldukları yerlerde bırakıyorlardı. (Rafael de Nögalis. Hilal Altında Dört Sene s.13, İstanbul Askeri Matbaa, 1931)

Şu olay ise Osmanlı devlet yöneticilerinin tutumunu daha iyi açığa çıkaracak bir nitelik arz ediyor:

" Belediye binası önünde hayvandan indirdiğimiz zaman kaymakam karşı gelerek, şehri Ermenilerin şiddetli taaruzundan kurtardığım için hükümet namına bana teşekkür etti. Bu azim küstahlık karşısında nutkum tutuldu; ne cevap vereceğimi bidayette kestiremedim. Bana iltica eden bu ermeniler şevkat gösterilmesini kendisinden rica ettiğim zaman kemali tazim ve hürmetle bunların hayatlarını kendi başından aziz tutarak muhafaza edeceğine söz vermişti. Halbuki kimse farkında olmadan gece bunları öldürmüştü ve cesetlerini göle attırmıştı; bunlar meyanında kendilerini saklamış olan diğer 43 Ermeni de imha edilmişti." (Nögalis, a. g. e. s 13)

Gene tıpkı şimdiki Türk devlet yöneticileri gibi İttihat ve Terakkiciler de o günlerde yaptıkları katliamı mümkün olduğunca gizlemeye, suçlarını gözlerden uzak tutmaya büyük çaba harcamışlardı. Örneğin, yaş ve cinsiyet farkı gözetmeksizin öldürdükleri insanların cesetlerini ortadan kaldırma çalışması bunun bir yoluydu:

"Van şehrine geldiğim vakit hükümet temizlikle meşguldü. İlerde hesap vermeğe mecbur olmamak için Ermeni cesetlerini ortadan kaldırtıyor ve cinayete taallük eden izleri belirsiz etmeğe bütün faaliyetle çalışıyordu. Bu mesaiye rağmen ötede beride üzerleri top rakla örtülen ceset yığınları, köpekler tarafından çıkarılırken müşahade ediliyordu.

"Yığılı cesetlerin neşrettiği koku o kadar keskindi ki.. ' (a. g. e. s. 18)

Nögalis, gördüklerini anlatmaya şöyle devam ediyor:

"Karanlık bastığı zaman küçük Akdamar adası yanından geçiyorduk, bu adada eski, güzel bir kilise görünüyordu;. Kilisenin eşliğinde ve methalinde üstüste konmuş piskopos ve rahiplerin cesetleri vardı; fiili katli yapan bir kaç jandarmadan başka adada kimse yoktu." (age s.14)

"..Bunların anlatışlarına göre (Bitlis'te görevli iki yabancı hemşireden (Devamı Sayfa 13'te)